

Biblioteca Pública de Maó

Memòria d'activitats i programes realitzats durant el 2022

CONSELL INSULAR
DE MENORCA
DEPARTAMENT DE CULTURA, EDUCACIÓ,
JOVENTUT I ESPORTS

Xarxa
de Biblioteques
de Menorca

G CONSELLERIA
O FONS EUROPEUS,
I UNIVERSITAT I CULTURA
B

Equip de treball de la Biblioteca

Tècniques: Antònia Soler (80% jornada)

Vanessa Camps

Fàtima Anglada

Auxiliars: Antònia Cardona

Anna Elisabet Fernández

Isabel Negre

Herminia Van Walré

Maria Rosa Ruau

Luna Arrebola

Ordenances: Catalina Tudurí Cardona

Trinidad Moll Gómez de la Tía

Director: Joan Pau Salort Salort

Índex

1. Presentació.....	4
2. Introducció	5
3. Estadístiques	6
4. Serveis prestats	7
5. Programes.....	8
6. Activitats Realitzades.....	10
7. Infraestructura i Equipament.....	14
8. Recursos humans.....	15
9. Organització interna.....	16
10. Execució del pressupost.....	17
11. Formació	18
12. Comunicació.....	18
13. Col·laboracions	19
14. Propostes	19
15. Conclusions	20
16. ANNEXOS	21
Annex 1. Articles a revistes	
Annex 2. Dossier de premsa	

1. Presentació

Aquesta memòria dóna compte dels aspectes més rellevants en la gestió i les activitats de la Biblioteca durant el 2022. Per primera vegada aquesta memòria solament fa referència a l'activitat de la biblioteca i s'ha realitzat una altra memòria per a l'activitat de l'Arxiu Històric de Maó per remarcar que ambdues institucions comparteixen espai però no són la mateixa cosa i en un futur s'han de separar.

La memòria descriu els serveis prestats i ressenya les activitats realitzades, així com una valoració. Els resultats han de servir per detectar mancances, marcar prioritats i resoldre problemes en relació a la principal funció de la biblioteca que és el foment de la lectura en tots els formats i en totes les franges d'edat per un costat i esdevenir un centre de dinamització cultural i espai de relació social per l'altre.

La Biblioteca Pública està gestionada pel Departament de Cultura, Educació, Joventut i Esports del Consell Insular de Menorca, gràcies a la delegació d'aquests per part del Govern Balear. El personal adscrit a la Biblioteca són funcionaris de la CAIB que depenen de la Conselleria de Fons Europeus, Universitat i Cultura. La gestió i pressupostos depenen del Departament de Cultura del Consell Insular de Menorca atesa la transferència d'aquesta competència. I com a Biblioteca Pública de l'Estat participa dels programes coordinats del Ministeri de Cultura del Govern d'Espanya. La

biblioteca és la Biblioteca Central de Menorca i és membre de la Xarxa de Biblioteques de Menorca. D'altra banda la nostra biblioteca exerceix de biblioteca urbana de la ciutat de Maó. La biblioteca i l'arxiu són dos serveis paral·lels, que tot i tenir les seves connexions, atenen a missions, objectius i usuaris distints, per aquest motiu manifestem la necessitat de separar els dos serveis en un futur i dotar-los d'autonomia de gestió amb personal i pressupost propi cadascun.

Segons la Llei de traspàs de competències, la biblioteca hauria de ser atesa per un mínim de 13 persones. La relació de llocs de treball mostra la necessitat de 23 llocs de treball. Durant els darrers anys hi ha hagut una intensa tasca per solucionar el tema de la manca de personal, amb períodes de mancança de personal ateses les baixes i els canvis de destí. A final d'any s'ha estabilitzat la plantilla amb 12 treballadores i manquen dues places dotades per cobrir a l'espera de noves borses d'interins facultatius.

La programació d'activitats i els serveis oferts durant el 2022 donen compte d'una institució dinàmica, atenta a les necessitats dels usuaris i connectada amb la rica xarxa cultural de l'illa. Aquest any gairebé s'han superat els problemes sorgits pel COVID 19 i s'ha pogut mantenir el servei obert amb algunes mesures de distanciament social i amb ràtios menys elevades a les activitats al principi d'any i sense cap restricció al llarg de gairebé tota la resta de l'any.

2. Introducció

La Biblioteca Pública està ubicat en una de les places cèntriques de la part antiga de la ciutat, Plaça de la Conquesta, 8. És un edifici de factura neoclàssica dividit en tres plantes més el soterrani. La superfície útil total és de 2500 m², més de meitat dels quals es dedica a Biblioteca entre espais públics i magatzems.

Tot i que atén la població de Maó, d'unes 30.000 persones, la Biblioteca dona servei també a la resta de la població de l'illa com a Biblioteca Insular Central per la qual cosa assumeix algunes funcions que abasten tota l'illa. Aquests fets fan que l'actual biblioteca quedi actualment mancada d'espai i personal.

La ciutat de Maó presenta una rica xarxa d'associacions i entitats de tot signe que la fan dinàmica i plena d'oferta formativa, cultural i esportiva. La Biblioteca estableix contacte i col·laboració amb moltes d'aquestes entitats.

Menorca té 8 biblioteques municipals que integren la Xarxa de Biblioteques de Menorca. La Biblioteca Pública de Maó és la biblioteca de referència. El municipi també té una biblioteca privada gestionada per la Fundació Rubió i tres biblioteques més especialitzades: la de l'Ateneu de Maó, Hernández Mora (gestionada per l'Ajuntament de Maó i tancada temporalment) i la del Museu de Menorca. Cada centre educatiu també té la seva biblioteca escolar, però en general no disposen de personal per atendre-les correctament menys en el cas de l'IES Joan Ramis que manté alguns

serveis durant el capvespre. El Centre de formació del Professorat té una biblioteca especialitzada en pedagogia i didàctica. Cal esmentar també l'Escola Oficial d'Idiomes i les Escoles d'Adults amb les quals mantenim alguna col·laboració.

La missió bàsica de la Biblioteca és el foment de la lectura en totes les franges d'edat des de diversos formats i facilitar l'accés als productes culturals. La Biblioteca és un servei públic que garanteix a tots els ciutadans i ciutadanes i a les diferents entitats en l'àmbit local i insular l'accés lliure i gratuït a la informació, la formació i l'oci per així contribuir al desenvolupament personal i col·lectiu. Es proposa com un espai de convivència i de cohesió social. És la dipositària del Dipòsit Legal de Menorca i té la missió de preservar el patrimoni bibliogràfic. D'altra banda també pretén difondre i crear continguts d'interès dels usuaris; usar i actualitzar les TIC per millorar la qualitat del servei; i col·laborar amb la xarxa ciutadana, cívica i institucional.

3. Estadístiques bàsiques

Les estadístiques són recollides de forma automàtica pel sistema de gestió compartit amb les 52 Biblioteques Públiques de l'Estat i que són a disposició a la web del Ministeri a l'adreça [Biblioteques Públicas españolas en cifras](#)

Xifres bàsiques comparades 2016- 2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dies oberts al públic	288	282	280	282	246	285	284
Hores setmanals d'obertura al públic	44	44	44	44	44	44	44
Revistes nova adquisició	20	3	18	3	3	5	6
Documents incorporats	2.394	3.101	3.153	2.399	2.225	2.000	2.333
Documents sonors	152	256	131	31	76	40	28
Documents audiovisuals	300	413	245	158	220	87	152
Nous usuaris	915	896	842	844	599	769	848
Prestataris actius	5.558	4535	4.296	4428	3.343	3.440	3633
Préstecs llibres	43.410	40.252	36.806	35.039	32.052	31.279	32.572
Préstecs audiovisuals	20.885	17.879	13.593	11.796	6.305	4.798	3.748
Préstec ebiblio							2.018

Préstecs revistes, tablets, e-reader i altres							911
TOTAL DE PRÉSTECES	70.676	62.933	54.591	48.184	39.735	36.815	39.249
Investigadors: documents consultats (compartit amb AHM)	2.033	1.849	1.771	1.554	1.083	1.452	1.736
Visites a la biblioteca	112.225	121.512	102.339	98.220	55.044	58.656	67.045
Visites concertades	46	59	45	40	16	22	34
Visites pàgina web	92.428	106.668	117.619	120.807	118.562	107.262	138.847
Sessions d'accés a Internet	17.324	18.238	12.284	11.116	3.509	2.828	3.043
Consultes OPAC via web	8.716	8.797	8.047	8.362	7.398	7.139	8.240
Activitats organitzades per la Biblioteca	50	68	92	72	59	77	154
Activitats celebrades a la Biblioteca	44	58	44	53	24	21	14

Les estadístiques de l'any 2023 a nivell general marquen una tendència clara de la recuperació en molts paràmetres després de la pandèmia. Els indicadors que requereixen presencialitat remunten clarament menys els que fan referència a la utilització d'ordinadors i wi-fi perquè bona part de la ciutadania disposa d'aquest tipus de connectivitat als seus dispositius mòbils o a casa seva.

Dins els aspectes positius cal destacar que s'ha arribat a les xifres pre-pandèmiques o s'han millorat respecte anys anteriors pel que fa a nous usuaris, prestataris actius, préstec de llibres i visites a la biblioteca (8000 visites més que l'any passat). El major increment de visites està relacionat amb la intensa tasca que s'ha fet i l'augment de l'oferta d'activitats didàctiques i culturals que s'ha multiplicat passant de 77 a 154. Això ha suposat que s'hagi passat dels 1124 usuaris que han fet alguna de les nostres activitats l'any 2021 a 3351 durant l'any 2022. Un esforç per part del personal de la biblioteca que s'ha vist recompensat amb l'agraïment de molts usuaris i l'increment de visites i préstecs.

Pel que fa al préstec de documents, que és una de les principals missions de la biblioteca, ha crescut però no arriba a les xifres anteriors a la pandèmia. Una de les causes que es poden observar és la caiguda dels préstecs d'audiovisuals que està lligada a la proliferació de plataformes de pagament d'àudio i vídeo de consum

domèstic. Aquest aspecte de la reducció de préstecs de tot tipus és comú a la majoria de biblioteques de l'estat, però no per açò és menys preocupant.

Les nostres xarxes han mantingut una bona acceptació i hem crescut en seguidors a instagram i facebook. Cada vegada es dedica més temps a aquestes xarxes perquè són el principal mitjà de difusió d'activitats i informació on line, juntament amb la nostra web.

L'ús de la Biblioteca Pública de Maó manté uns índex alts en comparació a la mitjana de les biblioteques públiques estatals, sobretot si també comparem el número de treballadors de l'equipament i els pressupostos d'aquesta biblioteca amb altres de població associada similar

4. Serveis prestats

A Menorca tot un conjunt d'entitats organitzen un ventall ampli d'activitats culturals. La biblioteca ha de trobar el seu lloc específic dins aquest conjunt d'iniciatives. Els nostres serveis són en resum els següents:

1. Consulta de documents. La biblioteca facilita l'accés a les col·leccions tant física com virtual, amb la possibilitat d'accedir a altres fons públics.
2. Servei d'informació local a usuaris, personal o via web.
3. Servei de préstec personal, autopréstec i a domicili.
4. Servei de préstec interbibliotecari.
5. Servei de e-biblio de lectura digital (inclou també efilm)
6. Servei d'Internet.
7. Servei de wifi obert.
8. Activitats de promoció de la lectura.
9. Atenció als investigadors del Fons Antic i Hemeroteca
10. Suport a l'educació. (Programa Viu la Cultura del Govern Balear, Salut Jove i Cultura del Consell Insular, Visites escolars, etc)
11. Servei de formació a usuaris en l'ús de la biblioteca i en noves tecnologies.
12. Servei d'extensió bibliotecària: Centre Penitenciari, Hospitals, Centres de dia i residències de majors.
13. Pàgina web pròpia amb els serveis integrats.
14. Servei ordinador i programari amb 25 unitats a disposició del públic.
15. Serveis de cessió d'espais disponibles (sala d'actes i sala de reunions)
16. Servei de reprografia

5. Programes

Els programes són les actuacions que tenen continuïtat al llarg de l'any. Ho diferenciem de les activitats que són puntuals.

Plecs de Lectura. Aquest programa es fa en coordinació amb l'IME i a través del pressupost de la Xarxa de Biblioteques del CIM. Durant el 2022 s'han editat per iniciativa de la Biblioteca Pública de Maó 6 plecs de lectura, com a continuació del programa iniciat el 2017 però amb una periodicitat bimestral. Són textos de difusió de temàtica diversa amb una àmplia difusió per Menorca. S'han editat 4.500 exemplars de cada nombre. L'Arxiu d'Imatge i So de Menorca també col·labora amb l'edició dels Plecs aportant fotografies antigues i modernes. A partir del número 47 es va iniciar un concurs

perquè els lectors del Plec puguin participar-hi i guanyar un ebook. Aquesta iniciativa ha tingut bastant èxit d'eparticipació. Aquesta és la relació dels realitzats durant l'any 2022:

mes	Autor i text	Fotografia
GENER -FEBRER 49	Maite Salord Ripoll. <i>Biografia i selecció de textos elaborats per nosaltres</i>	Fotografies de diferents fons AISM
MARÇ - ABRIL 50	Gabriel Julià i Seguí. <i>Biografia i selecció de textos elaborats per nosaltres</i>	Fotografia AISM Alfredo Mallo
MAIG - JUNY 51	<i>El Diccionari català-valencià-balear d'Alcover i Moll. Biografia i selecció de textos Margarida Cursach</i>	Fotografies de diversos fons AISM
JULIOL - AGOST 52	Josep Maria Quintana Petrus. <i>Biografia i selecció de textos elaborats per nosaltres</i>	Fotografies de diversos fons AISM
SETEMBRE - OCTUBRE 53	Bep Cardona Truyol. <i>Biografia i selecció de textos elaborats per nosaltres</i>	Fotografies de diversos fons AISM
NOVEMBRE - DESEMBRE 54	<i>Josep Portella Coll. Biografia i selecció de textos elaborats per nosaltres</i>	Fotografia: Fons Fotos-Ràdio AISM

Rebeca en línia. En col·laboració amb totes les biblioteques d'Espanya, Rebeca és un programa de catalogació conjunta que comparteix l'accés als diversos fons.

Extensió Bibliotecària. D'ençà fa uns anys la biblioteca té un conveni de col·laboració amb el Centre Penitenciari de Menorca per tal d'oferir-los els nostres serveis. Es constitueix com un préstec institucional. D'altra banda també hi portam alguna activitat d'animació o taller. També hem establert contacte amb centre de persones majors del Consell Insular de Menorca i els propers anys s'hi faran accions

Clubs de Lectura. A la Biblioteca es fan tres grups, un d'adults, un de juvenil i un altre per a famílies i fillets petits. El d'adults ja fa anys que funciona de forma autònoma gràcies a la col·laboració de Marga Llovet que exerceix de coordinadora. Es fa una lectura mensual i les activitats són incorporades a l'agenda de la Biblioteca. Una d'aquestes lectures és compartida amb la resta de les biblioteques de la Xarxa de Biblioteques de Menorca i és una recomanació del Fons Menorquí de Cooperació. Una altra lectura es realitza a través del Centre Bit i es fa amb lectors digitals. El club juvenil per a al·lots entre 9 i 14 anys és coordinat per Fàtima Anglada, treballadora de la biblioteca. Cada mes es treballa un llibre i es fan activitats lúdiques entretingudes que van més enllà del simple comentari. El taller de Família i Lectura és coordinat per na Maria Sureda, que el realitza una vegada al mes i forma part de la programació de la Xarxa de Biblioteques.

Documental del mes. La biblioteca està adherida al programa de Docs Barcelona i ofereix una projecció d'un documental inèdit cada darrer dimecres de mes entre setembre i juny inclosos. Oferim la possibilitat de veure el film presencialment i on line, amb una modificació del pressupost. D'aquesta manera hem ofert als nostres usuaris la possibilitat d'assistir a la projecció presencialment o de poder veure on line el film durant deu dies després de demanar-nos els codis per poder fer-ho i nosaltres poder controlar el nombre de persones que hi assisteixen. De fet, actualment tenim més espectadors on line que presencials i estem reflexionant sobre la seva continuïtat per aquest motiu.

Centres d'interès. Elaborem centres d'interès i altres són temporals, i d'aquests cada any se'n realitzen diversos. Els centres d'interès realitzats el 2022:

Durant tot l'any:

Agenda 2030
LGTBIQ+
Lectura Fàcil
Any Joan Fuster

De forma temporal:

Almudena Grandes: In memoriam (gener)
Matemàtiques al teu abast amb Miquel Capó Dolz (febrer)
Per la Pau i l'enteniment entre les persones, Lectures (març-abril)
Novetats editorials (abril)
Els llibres de la meua vida: Maria Camps (maig-juny)
Joan F. López Casanovas: In memoriam (juny-juliol)
Noves guies de viatges (Agost-setembre-octubre)
Els Clubs de Lectura de la Biblioteca (octubre)
Javier Marías: In memoriam (setembre)
Et convidem a llegir en català (octubre-novembre)
Àlbum il·lustrat de col·leccionista (desembre)

Ressenyes Revista ÚTIL i Somiatruites. Cada mes redactem unes breus ressenyes de llibres de Menorca o d'autor menorquí a la revista ÚTIL. Són unes recomanacions de lectura adreçades al públic general. Al número especial de Nadal se n'envien 6 llibres proposats de lectura per a diverses edats. En total s'han ressenyat 28 llibres de tema menorquí o d'autor menorquí. La revista infantil Somiatruites ens va demanar col·laboració i un petit finançament i hem participat amb textos dedicats a públic infantil. Als annexos es poden veure les participacions a ambdues revistes de gran difusió a nivell insular.

Viu la cultura. Com cada any la biblioteca forma part de l'oferta educativa que s'aglutina entorn del programa Viu la Cultura del Govern Balear. Oferim diverses activitats: Visites guiades; La Biblioteca infantil; i Antoni Maria Alcover i el *Diccionari català-valencià-balear*.

Salut Jove. També participem de la mà de la Xarxa de Biblioteques a dues ofertes educatives: Poesia a les biblioteques i coneix a un autor menorquí. Diversos centres educatius de la zona de Maó han visitat la biblioteca per a fer aquesta didàctica.

Acompanyament digital. La biblioteca ofereix un servei els dimarts matí d'assessorament per a afavorir l'alfabetització digital de totes les persones davant la imparable importància de les eines informàtiques en la nostra vida diària. Aquest programa ha tingut alts i baixos de participació però cal esforçar-se i difondre'l millor perquè la situació de desconeixement digital de molta població els situa en un risc de desinformació molt important. S'han fet durant el 2022 **132 sessions** d'acompanyament.

L'escola i la biblioteca. L'escola es relaciona amb la biblioteca però no a partir d'una didàctica o una visita, sinó que el que volem és que la biblioteca col·labori amb les

escoles i les ajudi a dur a terme els seus projectes educatius. A la biblioteca es ve a treballar sobre un projecte educatiu i, per altra banda, els alumnes i els docents ens ajuden a millorar el nostre fons recomanant-nos llibres. Volem participar dels projectes de les escoles per millorar el nostre fons i que els infants ens visitin activament amb una experiència que els permeti tenir un record agradable i que els faci part de la nostra comunitat d'usuaris. Tanmateix, es segueixen fets visites tutoritzades a la biblioteca per a les escoles que vulguin el format més habitual de visita.

Per altra banda, hem iniciat a experimentar amb alguns grups escolars un scape room sobre l'obra de Care Santos "Mentida" en la seva versió catalana i castellana. Ha tingut molt èxit i a partir de l'any vinent serà oferta al programa Salut Jove del Consell Insular.

Arrel de la nova assignatura de 1r de Batxillerat que s'anomena Treball de Recerca el personal de la Biblioteca i l'Arxiu Històric hem elaborat un material i una comunicació per assessorar als professors i als alumnes. Es tracta d'informació sobre recerques a arxius i biblioteques, hemeroteques i arxius virtuals, drets d'autor i possibles treballs de recerca emprant recursos documentals. Es van fer algunes xerrades experimentals que van tenir bastant seguiment i el proper any serà oferta al programa Salut Jove

6. Activitats realitzades

El conjunt de les activitats realitzades a la Biblioteca durant el 2022 han sumat un total de 154 actes entre els programats per la pròpia biblioteca i les organitzades per altres entitats externes (14). En comparació a l'any passat és evident el creixement, tot i que les activitats a la biblioteca es mantenen actives gràcies a les de producció pròpia. Aquest fet és degut a la baixada d'activitats organitzades per altres entitats i col·lectius que utilitzaven les nostres instal·lacions i que per motius de la pandèmia ja no fan reunions i actes presencials.

La Biblioteca ha volgut mantenir tot el possible la presencialitat dels actes que organitza per la importància del fet de visitar físicament l'equipament cultural que fa que sigui més conegut pels futurs usuaris del servei.

La majoria dels actes organitzats per la biblioteca pertanyen a algun dels següents programes o tipus d'activitats:

Sala infantil

Hem seguit amb la pràctica habitual i molt ben rebuda d'oferir els llibres infantils espurgats als centres educatius, al Centre de Joves des Castell i al Centre de Salut de Dalt Sant Joan, CEIP Mestre Duran, etc.

Cada mes s'ha organitzat unes exposicions de contes relacionats amb un tema determinat:

Gener: Llibres de llops

Febrer: Avis i àvies

Març: La granja

Abril: Biblioteques i llibres / St. Jordi

Maig: Pors infantils

Juny: Llibres de rentar-se

Juliol-Ag.: Llibres de l'estiu i de la mar

Set.: Llibres de l'espai

Oct.: Llibres de monstres

Nov.: Llibres de ciutats

Des.: Llibres de Nadal

A les visites escolars hem seguit oferint la tria de bibliografia relacionada amb els temes que ells ens proposen per facilitar-ne el préstec posterior.

La biblioteca realitza visites guiades per a diversos col·lectius. Les més freqüents són les visites escolars que el 2022 han estat 34 i ens anem aproximant a les xifres anteriors a la pandèmia. També s'han fet trobades amb famílies nouvingudes.

Seguidament es relaciona la llista de les **activitats realitzades per tipus d'activitat i en ordre cronològic**. Es poden consultar, la majoria, a la web de la biblioteca.

Contacontes

31 de gener: Una tetera dins d'un barret / contacontes amb Raquel de Manuel.

21 de febrer: Colors de mil històries, amb Andrea Oyamburu.

21 de març: Contes animals, amb Rosa Preto.

22 de març: Taller contacontes "El cranc juganer" amb Xavi Forcadell.

25 de abril: Poesies per a un món millor, amb Contes de l'Arpa.

23 de maig: Sense to ni so, amb Gemma Moll.

20 de juny: Una de pirates, amb la Senyora Garcia.

26 de setembre: Contes glosats.

24 de octubre: L'ocell d'argent, amb la Cia. Bufanúvols.

21 de novembre: Un món de colors, amb S'Espai de Circ.

19 de diciembre: Contes amb kamishibai, amb Noelia Mas.

Tallers

29 de gener: Taller de Família&Lectura Grup I.

5 de febrer: Taller de Família&Lectura Grup I (Parc des Freginal).

5 de març: Taller de Família i Lectura I amb Maria Sureda: som artistes !

12 de març: Taller de mindfulness.

26 de març: Taller de Família i Lectura I : cicles i flors. Taller de Família&Lectura Grup II.

30 de abril: Taller de Família&Lectura Grup I. Taller de Família&Lectura Grup II.

2 de maig: Taller salut jove els llibres de la meva vida.
4 de maig: Taller Poesia a la biblioteca.
6 de maig: Taller Poesia a la biblioteca
19 de maig: Taller formació de narració oral amb Raquel de Manuel i taller a l'IES Cap de Llevant.
20 de maig: Xerrada -Taller amb l'autora d'àlbums infantils Olga de Dios.
28 de maig: Taller de Família&Lectura Grup i cloenda de la temporada
27 de maig: Taller formació de narració oral amb Raquel de Manuel.
14 de juny: Taller de Còmic a l'IES Cap de Llevant.
4 i 6 de juliol: Taller d'estiu amb l'artista Ana Llorens "Transformem la Biblioteca".
14 i 28 de juliol: Taller Poesia a la biblioteca amb Pere Gomila.
6 de octubre: Taller de Família i Lectura.
3 de novembre: Taller de Família&Lectura.
3 de novembre Jocs de taula i narratives amb Raquel de Manuel Mur.
8 de novembre: Lab de Lectures amb Raquel de Manuel Mur: nou taller experimental.
20 de desembre: Laboratori de Lectures amb Raquel de Manuel.
27 de desembre: Taller de mòbils inspirats en Calder, promoguda per Hauser and Wirth

Didàctiques i visites escolars

19 de gener: 2n ESO IES Pasqual Calbó Activitat DCVB
26 de gener: 2n ESO IES Pasqual Calbó Activitat DCVB
16 de febrer: Visita P3-P4 CC Cormar.
4 de abril: Visita P-5 CEIP Sa Graduada.
6 de abril: Visita Sa Graduada.
13 d'abril: Visita CEIP Sa Graduada P-4 (Sala infantil).
1 de juny: Taller de còmic a l'IES Cap de Llevant.
15 de juny: Scape room "Mentida" alumnes Sant Josep.
31 de agost: Visita Fundació Carlos Mir (Sala Infantil).
26 de octubre: Visita 1r i 2n CEIP Tramuntana.
2 de novembre: 2 grups de 1r de batx de l'IES Josep Miquel Guàrdia fan visita a la biblioteca i xerrada sobre recursos bibliogràfics.
5 de novembre: xerrada al Cep ciutadella sobre recursos bibliogràfics
30 de novembre: Visita 3r A i B CEIP Mare de Déu de Gràcia.
14 de desembre: Escape room "Mentida" alumnes Sant Josep.
19 de desembre: Escape room "Mentida" alumnes IES Calbó 2 grups.
20 de desembre: Escape room "Mentida" alumnes IES Guàrdia.
20 de desembre: visita a la casa de les aigües
21 de desembre: Escape room "Mentida" alumnes IES Calbó.

23 de desembre: Visita guiada alumnat Bristol 4 (projecte d'ocupació).

Concursos

20 de setembre: Concurs "Lletres i Mots"

24 de setembre: Concurs a les Biblioteques "Carta en terra" del Diccionari Alcover-Moll

Presentacions, conferències i club de lectura

19 de gener: Club de lectura. El club de la buena estrella. Amy Tan.

20 de gener: Clàssics amb els ulls tancats. Josep Pla llegit per Miquel À. Limón.

8 de febrer: Clàssics amb els ulls tancats. Rodoreda llegit per Josefina Salord.

22 de febrer: "un cafè amb l'oncle Miquel" Petita teatralització que anirà a càrrec d'en Toni Vaquer i Pere J. Cos.

23 de febrer: Club de lectura. La joven de la perla. Tracy Chevalier

24 de febrer: Conferència de l'historiador i arxiver Marc Pallicer: Entre reis i banderes (1675 a 1744).

26 de febrer: Grup de Lectura Juvenil: Encontre de febrer: Qui és Pere Calders?

11 de març: Visions en femení: "Llavors de futur"

18 de març: Visions en femení "Persèpolis.

23 de març: Club de lectura: "Barbarossa" amb la presència de Joan Pons, autor de l'obra. Activitat amb el Fons Menorquí de Cooperació.

24 de març: Visions en femení "Mustang".

31 de març: Visions en femení "Frontières".

2 de abril: "Contes al carrer" amb les Famílies de Família&Lectura al Parc des Freginal.

13 de abril: "Vanidades de la vida" amb Rita Barber i Juan Carlos Talavera.

19 de abril: "Cartes d'amor" amb Matilde Muñiz i Jordi Odrí.

20 de abril: Club de lectura. Lectura proposada pel Fons Menorquí de Cooperació.

22 i 23 abril: La Biblioteca surt al carrer divendres i dissabte per celebrar Sant Jordi.

28 de abril: Variaciones sobre Medea + medea se sí misma. Monòleg escenificat..

4 de maig: Clàssics amb els ulls tancats. Víctor català llegida i comentada per Lluïa Palliser.

6 de maig: Presentació del llibre sobre Aina Moll escrit per Pilar Arnau Sagarra i presentat per Ismael Pelegri.

9 de maig: "Aquellas, nuestras batallas" contes per a adults amb Andrea Oyamburu.

12 de maig: Veus: microteatre i diàleg en motiu del dia d'Europa 2022.

14 de maig: Entrega del Premi del Plec de Lectura 49 (Ciudadella).

17 de maig: Llegir i escriure el dol amb Mariona Fernández.

21 de maig: Lectura poètica a la Biblioteca Festival de Poesia 2022.

22 de maig: Festival Amalgama Kids (Ciutadella).
28 de maig: Grup de Lectura Juvenil: L'Art importa.
1 de juny: Trobada del Grup de Lectura d'Adultesa amb "La vida invisible de Eurídice Gusmao" de Martha Batalha.
9 de juny: Maria Camps: els llibres de la meva vida.
10 de juny: Conferència de l'escriptora Menchu Gutiérrez.
15 de juny: Conferència de Juan Arnau.
22 de juny: Club de lectura. Lectura proposada pel Centre Bit Menorca.
30 de juny: Presentació del llibre de Sebastià Rotger "la descristianització de Menorca".
14 de setembre: Club de lectura: El libro de las ilusiones de Paul Auster.
22 de setembre: Presentació del llibre "De 0 a 3, res de pantalles" amb l'autora Anna Ramis.
29 de setembre: When I Dream: Celebrem el Dia Europeu de les Llengües
19 de octubre: Club de lectura: Te llamaré Viernes d'Almudena Grandes.
10 de novembre: Xerrada de l'escriptor Joan Todó.
16 de novembre: Club de lectura.
23 de novembre: Contes per a l'adultesa: Arpoesia Lunar, amb Maria Galetta i Elena Armenteros.
24 de novembre: Xerrada d'Anna Moner. Lletres compartides.
25 de novembre: Xerrada de Manel Alias. Cicle de pensament a les biblioteques.
26 de novembre: Club de Lectura Juvenil: "Bella confusió" i el desig de resolució.
17 de desembre: Club de Lectura Juvenil: Veus.

Cicle Documental del mes:

26 de gener: "Arica".
23 de febrer: "El llindar".
30 de març: "Curvy Crew"
27 de abril: "Rock per mil. La banda més gran del món".
25 de maig: "Fe i llibertat. Un amor de clausura".
28 de setembre: "El secreto del Doctor Grinberg"
26 d'octubre: "Rebellion" de Maia Kenworthy i Elena Sánchez Bellot
30 de novembre: "Estimada Sara" de Patricia Franquesa.
21 de desembre: "Karaoke Paradise" d'Einari Paakkanen.
El documental del mes també es pot gaudir de forma on line fins a 15 dies després de la seva projecció a la biblioteca.

Cicle cinema i teatre a la Biblioteca, projeccions amb tertúlia.

7 de febrer: "El Crisol" (1996) Nicholas Hytener

7 de març: “La gata sobre el tejado de zinc caliente” (1958) de Richard Brooks

4 de abril: “Medea” (1988) de Lars Von Trier.

2 de maig: “Vania en la calle 42” (1994) de Louis Malle.

6 de juny: “Incendies” (2010) de Denis Villeneuve.

19 de setembre: “La casa de Bernarda Alba” (1987) de Mario Camus.

17 de octubre: “Un enemigo del pueblo” (1978) de George Schaefer.

7 de novembre: “¿Quién teme a Virginia Wolf?” (1966) de Mike Nichols.

12 de desembre: “Ran” (1985) d'Akira Kurosawa.

Activitats externes

Les activitats externes són aquelles en les quals la Biblioteca Pública de Maó no participa en la seva organització i es limita a cedir l'espai per a la seva celebració. Són moltes les entitats públiques i privades que sol·liciten la sala d'actes o altres dependències per fer-hi actes. Durant el 2022 s'han realitzat 14 activitats o reunions.

Altres participacions en diverses comissions, tribunals, etc

El director és membre de la Comissió de Qualificació i Expurga dels arxius de les Illes Balears. Les reunions telemàtiques són bimensuals.

El director van ser membre titulars de dos tribunals d'oposicions de places de bibliotecària-arxivera municipal.

El director forma part de diverses comissions estatals que no es reuneixen periòdicament i que depenen del ministeri de Cultura

Finalment, el director participa de totes les reunions de la Xarxa de Biblioteques de Menorca tant de forma presencial com telemàtica i també ha fet diverses gestions amb fons documentals particulars perquè siguin dipositats a l'Arxiu Històric de Maó.

7. Infraestructura i Equipament

Llistat de materials adquirits per la Biblioteca Pública i l'Arxiu Històric:

2 Cortines enrotllables

1 Escala domèstica quarto neteja

1 Escala domèstica consergeria

1 Microones

1 armari guixetes consergeria

1 Buck 3 calaixos

1 Cremallera de pared (expositor de llibres)

1 Expositor Showalot Ladder, blanc

1 Cadira despatx

Prestatgeries pared

1 Aire condicionat portàtil

1 Placa de magnetitzar (model AAA100160-000)

1 Placa de magnetitzar (model AAA100160-000)

Cremallera pared i prestatgeries

2 taules altes blanques i 8 tamborets (4 blancs i 4 negres)

1 Aspirador Karcher XEC/HUM 17 LTS. WD3

4 tamborets amb rodes

1 Taula abatible amb rodes

1 Escàner

2 discs durs externs

Deficiències de l'edifici

1. Els lavabos necessiten una reforma perquè hi ha avaries contínues.

2. Després de revisar el Pla de seguretat de l'edifici s'han identificat alguns problemes que durant els propers anys s'han de solucionar: es necessiten 2 portes de seguretat contra incendis d'accés a l'arxiu que donin a l'ull de l'escala; s'ha de trobar una solució a la sortida d'emergència que hi hauria d'haver a la part posterior de l'edifici per als 1r i 2n pis, i també a la sala del soterrani que disposa d'una sortida d'emergència però que no està prou bé. Aquests darrers aspectes es poden solucionar si es pot habilitar una sortida tant del primer pis com de la planta baixa que doni al carreró compartir amb dues cases mitgeres veïnes. Aquest tema està en estudi.

8. Recursos humans.

La biblioteca i l'arxiu ha tingut un 2022 bastant millor que els darrers anys pel que fa a la dotació de personal. Com sempre hi ha hagut canvis de personal cosa que ha dificultat la gestió bibliotecària i l'atenció del públic però l'increment gradual de personal ha fet

que la situació greu d'anys anteriors s'hagi suavitzat fins arribar a final d'any a una situació que no és idònia però que es pot considerar en vies de solució cap a ser suficient.

Els compromisos que l'administració autonòmica havia fet per dotar de més personal la biblioteca i especialment l'arxiu han començat a donar fruits. Els llocs de treball assignats a la Biblioteca i Arxiu Històric de Maó segons la RLT són 22 persones. Aquest 2022 hi han treballat entre 9 i 12 persones, una de les quals és exclusivament de l'arxiu.

El pressupost del Govern Balear per a l'any 2023 indica que hi haurà un augment de personal tècnic a la biblioteca que a hores de fer aquesta memòria ja s'ha cobert en un 70%. Anem pel bon camí i esperem que així segueixi.

9. Organització interna

L'equip de persones de la biblioteca arxiu s'ha reunit periòdicament. Les reunions serveixen per coordinar les tasques de gestió de la biblioteca. El director informa de les reunions a les quals assisteix i es mira d'arribar a acords sobre gestió, programes, activitats, etc. També es fan una gran quantitat de reunions més sectorials amb cadascun dels equips de treball i llocs de feina. A causa dels reiterats canvis de personal, les baixes i les jubilacions, un dels temes més tractats és la redistribució de responsabilitats i la configuració de calendaris i horaris laborals.

L'avaluació 360 pel que fa a l'any 2022 que es fa des del Govern Balear s'ha realitzat dues vegades com correspon a la normativa. Les dades que fan referència a aquestes treballadores són de caire privat i solament puc comunicar que tots aprovaren l'avaluació. Malgrat tot, hi ha aspectes on s'observa espai de millora sobretot pel que fa a la feina en equip, adaptació a noves tasques i situacions, prescripció lectora i comunicació tant pel que fa amb els companys com amb els usuaris.

Hem tingut l'ajut de diverses persones que han vingut a realitzar algunes hores de feina durant la setmana derivades des del Centre Penitenciari de Menorca. Així mateix hem gaudit de les tasques d'un jove de la Fundació Discapacitats de Menorca que va fer pràctiques de treball amb nosaltres durant unes setmanes.

Durant el mes de juliol va estar treballant a la biblioteca dues joves participants en el programa Un estiu per créixer.

Queixes i suggeriments d'usuaris. Durant el 2022 s'han rebut 2 queixes/suggeriments a les quals s'ha donat la deguda resposta quan han tingut relació amb l'activitat de la biblioteca i l'arxiu.

10. Pressupost

El pressupost de l'any 2022 ha estat continuista respecte els dels darrers anys. Aquest pressupost engloba els dos serveis que es donen baix el nom Biblioteca Pública de Maó i que comprèn la biblioteca i l'arxiu històric, però en concret l'arxiu no té finançament i el poc que s'inverteix a l'arxiu (restauracions, materials de conservació, etc) surt de partides generals de la biblioteca. Cal poder diferenciar els dos equipaments i un increment de les partides dedicades a l'arxiu que una vegada ja disposa de personal

necessita un increment econòmic important per dur a terme tots els projectes que s'estan dissenyant per posar al dia l'arxiu històric i ajustar-lo a la normativa derivada de la nova llei d'arxius de la nostra comunitat.

L'execució del pressupost s'ha sortit del consignat a principi d'any, comptant amb el vist-i-plau del Departament de Cultura del CIM, perquè s'han fet algunes inversions necessàries com ara una reforma del cablejat elèctric i de xarxa de tot l'edifici que estava molt envellit, i la compra d'un escàner fotogràfic per digitalitzar fons documentals. També s'ha de tenir en compte que els subministraments energètics han disparat els seus preus significat un increment d'uns 10.000€ i aquest fet no es podia preveure amb anterioritat.

EXECUCIÓ PRESSUPOST 2022					
Eco.	Descripció	Crèdits inicials	Crèdits totals consignats	Obligacions reconegudes	Saldo final (crèdits totals consignats – obligacions reconegudes)
2120000	Manteniment edificis i altres	9.480,00 €	9.480,00 €	721,34 €	8.758,66 €
2130000	Manteniment i reparació d'instal·lacions i maquinària	13.787,00 €	13.787,00 €	18.902,46 €	-5.115,46 €
2160000	Reparació i manteniment d'equips informàtics	7.260,00 €	7.260,00 €	2.492,70 €	4.767,30 €
2200000	Material d'oficina ordinari	700,00 €	700,00 €	6.549,63 €	-5.849,63 €
2200100	Subscripcions i publicacions	14.183,00 €	14.183,00 €	7.898,10 €	6.284,90 €
2210000	Subministraments energia elèctrica	21.120,00 €	21.120,00 €	31.369,14 €	-10.249,14 €
2210100	Subministraments aigua	820,00 €	820,00 €	422,77 €	397,23 €
2219900	Altres subministraments	0,00 €	0,00 €	1.373,35 €	-1.373,35 €
2220300	Comunicacions informàtiques	180,00 €	180,00 €	853,98 €	-673,98 €
2230000	Transports	0,00 €	0,00 €	1.401,19 €	-1.401,19 €
2260200	Difusió i campanyes de divulgació	10.450,00 €	10.450,00 €	8.063,02 €	2.386,98 €
2260900	Promoció de la lectura	7.250,00 €	7.250,00 €	13.559,68 €	-6.309,68 €
2269900	Despeses diverses	5.000,00 €	5.000,00 €	9.414,66 €	-4.414,66 €
2269960	Altres despeses diverses	0,00 €	0,00 €	169,73 €	-169,73 €
2270000	Prestació de serveis: neteja	43.258,00 €	43.258,00 €	40.287,68 €	2.970,32 €
2270100	Prestació de serveis: vigilància	1.000,00 €	1.000,00 €	0,00 €	1.000,00 €
2270600	Estudis i treballs tècnics	5.000,00 €	34.819,50 €	20.470,94 €	14.348,56 €
2279900	Servei de manteniment de programes informàtics	8.220,00 €	8.220,00 €	8.712,00 €	-492,00 €
TOTAL CAPÍTOL 2		147.708,00 €	177.527,50 €	172.662,37 €	4.865,13 €
6230000	Maquinària, instal·lacions i estris	0,00 €	0,00 €	2.866,54 €	-2.866,54 €

6250000	Mobiliari Biblioteca Pública de Maó	15.000,00 €	15.000,00 €	12.442,41 €	2.557,59 €
6260800	Equips per a processos de la informació	4.000,00 €	4.000,00 €	19.055,46 €	-15.055,46 €
6290000	Altres immobilitzat material: publicacions	35.000,00 €	35.000,00 €	37.157,06 €	-2.157,06 €
6330100	Altres inversions d'equipaments	5.000,00 €	5.000,00 €	1.015,73 €	3.984,27 €
TOTAL CAPÍTOL 6		59.000,00 €	59.000,00 €	72.537,20 €	-13.537,20 €
TOTAL		206.708,00 €	236.527,50 €	245.199,57 €	-8.672,07 €

11 Formació

Un equip de tècniques i dues administratives van realitzar un curs de l'EBAP del Pla de formació sectorial sobre procediments per manipular, embalar, transportar i emmagatzemar béns culturals.

Curs de manipulació i preservació de fons patrimonials d'arxius i biblioteques. Hi assistiren diverses treballadores de l'arxiu i la biblioteca.

Curs del programa de gestió de biblioteques Absys. Tot el personal el va fer a diferents nivells segons fou el seu grau de gestió i ús del programa.

12. Comunicació

La web (www.bibliomao.es) és l'eina habitual des de la qual es gestiona l'agenda d'activitats i les notícies que es generen. La web és el centre de la majoria de tasques pròpies de la biblioteca: els contactes, la petició d'informació, la comunicació d'actes, les normes de funcionament, l'accés al fons documental i als diversos catàlegs, etc. D'altra banda també mantenim obert un mur al Facebook (www.facebook.bibliomao.es) en el qual es penjen totes aquelles notícies, actes i activitats que ens semblen d'interès per als nostres usuaris, especialment relacionades amb la lectura i els escriptors. Sovint s'usa el servei de sms per avisar els usuaris sobre desiderates, reserves, préstecs interbibliotecaris, etc. També tenim un compte d'Instagram bibliomao que és molt actiu. Les tasques de gestió de la web es fan directament per personal de la biblioteca i les de facebook i instagram estan externalitzades però amb un control i comunicació setmanal amb el community manager.

A través del correu electrònic s'informa als usuaris de la biblioteca de totes les activitats que es fan a la biblioteca si així ho desitgen. És un sistema molt útil perquè l'usuari ha manifestat que vol rebre aquesta informació i és més actiu alhora de la participació a aquestes.

Per a la comunicació pública es fa servir els serveis de l'agenda cultura electrònica del Consell Insular de Menorca. A més sovint també es redacten notes de premsa que són enviades als gabinets de comunicació del Consell Insular. També cada mes les activitats de la biblioteca surten al Butlletí de notícies de la Xarxa de Biblioteques de Menorca.

13. Col·laboracions

La Biblioteca es proposa de col·laborar amb les entitats ciutadanes tant públiques com cíviques i privades i en aquest sentit es va establir acords per organitzar activitats conjuntes. Aquesta creiem que és una de les estratègies que ha de definir les biblioteques que es volen inserides en el seu entorn. Així ha col·laborat amb les següents entitats:

- ⌚ Ajuntament de Maó
- ⌚ Casal de Gent Gran de Maó
- ⌚ Arxiu d'Imatge i So de Menorca
- ⌚ Fundació de Discapacitats de Menorca
- ⌚ Cercle Artístic
- ⌚ IME: edició de 6 Plecs de Lectura
- ⌚ Revista Útil
- ⌚ Revista infantil Somiatruites
- ⌚ Diario Menorca: Xoc
- ⌚ Centre Penitenciari Menorca
- ⌚ Creu Roja Maó
- ⌚ Amalgama Kids

14. Propostes 2023

Les propostes per al 2023 es desenvolupa de forma extensiva al document **Programa d'actuacions 2023**. Aquí fem esment d'algunes. Amb tot cal dir que resulta difícil planificar totes les activitats que la Biblioteca duu a terme perquè sovint van sorgint propostes i novetats al llarg de l'any.

Com a propostes destaquem:

- ⌚ Circuit d'escriptors: promoció dels escriptors de Menorca (diverses actuacions)
- ⌚ Continuació dels Plecs de Lectura (amb la col·laboració de l'IME i AISM)
- ⌚ Dia de les Illes Balears (1 de març)
- ⌚ Dia Mundial de la Poesia (21 de març)
- ⌚ Dia del llibre (23 d'abril)
- ⌚ Dia Internacional de la biblioteca (24 d'octubre)
- ⌚ Club de lectura amb perspectiva
- ⌚ Cicle de cinema fantàstic i literatura.
- ⌚ Incrementar els tallers de salut jove
- ⌚

15. Conclusions 2022

En general podem dir que la BPM continua donant un servei de qualitat als usuaris. Els principals indicadors mostren que és una biblioteca molt activa tant per l'ús que fan els usuaris com per la dinàmica en la programació d'activitats. Tot això en bona part gràcies

a la dedicació del personal i el seu lleuger increment.

Cal créixer en personal, i les passes per a aconseguir-ho s'estan donant, i és evident que ens fa falta un nou edifici per separar els dos serveis (Arxiu Històric i Biblioteca Pública) per manca d'espai i idoneïtat. Si la BPM assumeix plenament les competències de Biblioteca Insular, l'actual edifici de Can Mercadal resulta insuficient. Ara ja ho és perquè té mancances d'espai i la distribució d'aquest edifici històric no facilita el perfil de biblioteca a la qual s'ha d'encaminar. Per tant la meva proposta seria que l'actual edifici sigui destinat exclusivament als serveis d'arxiu històric i destinar un nou equipament per a la biblioteca.

Joan Pau Salort Salort

Director de la Biblioteca Pública i l'Arxiu Històric de Maó

juny de 2022

16. ANNEXOS

ANNEX 1. ARTICLES A REVISTES

SOMIATRUITES

12 SOMIATRUITES

QUÈ LLEGIM?

Aaaa

La literatura infantil sovint proposa, de manera didàctica i pedagògica, veure el món amb uns altres ulls. Vet aquí la màgia del fet lector que ens deixa intuir, concebre i entendre que les persones, si guem com si guem, tenim els mateixos drets i que totes podem ser protagonistes d'històries diferents, diverses i diversificades.

Aquest mes us proposem contes i àlbums amb protagonistes, naturalment.

 Bruixes

La nostra història està plena de relats de dones màgiques. L'autora d'aquests deu contes, na Glòria Sabaté, presenta, amb una cura excepcional, vivències ficcionades de bruixes remeieres, persones que coneixen guariments i es dediquen a donar-los. I d'altres que, a més a més, ajuden a néixer i morir. Són relats situats en diferents èpoques i llocs replets de personatges amb un gran pes a la història... com ha de ser.

 Carlota i la roca

Una amiga és aquella amb qui quedes unida per l'amistat. Na Carlota, coprotagonista d'aquest àlbum il·lustrat, ho sap des de la primera pàgina, i, tot i així, està disposada a deixar-se sorprendre per la nova experiència de compartir les seves vivències amb... una gran roca gris i rodona! Aquí hi descobrirem el que d'allò de aquí troba una amiga, troba un tresor.

SOMIATRUITES 13

 La meravellosa i horripilant casa de la iaia

Per als fans de Maurice Sendak. I per als que encara no coneixen els seus àlbums, també! Com si es tractés d'un viatge iniciàtic, entrem a la casa de la iaia: un lloc una mica especial que conté un munt de detalls. Resulta que aquí no tot és el que sembla. L'aparença de realitat és la realitat mateixa, i si mires al cel del conte, endevinaràs el misteri.

 Nita

El canvi és part de la vida; de fet, és una constant que ens fa créixer com a éssers. La protagonista d'aquesta història, de manera formalística, ho descobreix de mica en mica. I amb la descoberta, va transformant la seva realitat passant d'una forma a una altra. I l'acció d'explorar esdevé un efecte, si més no, inesperat per a na Nita. L'acompanyem?

 Leotolda

N'Olga de Dios ens ofereix una aventura fantàstica que permet lectures molt diferents, tant de la imatge com del text. Aquest és un àlbum basat en les experiències plàstiques que podem sorgir a través de la curiositat, de la pregunta, de la descoberta del personatge i, tot cercant na Leotolda, veurem com podem aconseguir tot i més amb el poder de la creativitat.

Segueix-nos a: www.bibliomao.es

MARÇ

12 SOMIATRUITES

QUÈ LLEGIM?

Un estiu ple de colors

Aaaa

El color, segons definició, és una qualitat dels fenòmens visuals que depèn de l'efecte distint que produeixen les llums sobre la retina. Ara bé, quan l'acoloriment és la base d'una història, l'embelliment és tal que no cal l'addició de més ornaments. Ho pots entreveure tu mateix a través d'aquesta prescripció lectora.

I amb el llibre a la mà, ho veuràs del tot.

 A l'estiu

Creiem fermament que a l'estiu cada petit detall es converteix en una història: el cucut canta, el fruit cau i la finestra s'obre... i, amb aquests, s'esdevenen, sigil·tosament, aquells dies inoblidables de cada estiu.

 Flors

Un leprel·la amb translúcids que ens deixa endevinar, entreveure i jugar amb la llum i la refracció dels colors com si la modificació de la trajectòria del raig de llum mateix fos possible. Mmm... ho és?

SOMIATRUITES 13

 Juguem a amagar-nos

Un llibre ple d'amistats, cadascuna d'un color diferent. Que dius què? Sí, sí; com ho sentis. No calen les paraules per explorar tots els racons del món, tal com ens ho il·lustra Verònica Fabregat amb tot l'art i més.

 La nota

Vigileu amb les guardes d'aquest desplegable gegant! ens dona tantes pistes de com anirà tot plegat que potser endevinau que el final d'aquest conte és el principi de moltes maneres de viure i veure la vida.

 Toc toc

Un petit conte, plegat, que es desplega mentre descobrim que el món torna gran a mesura que el coneixem. Vots venir a tocar la porta de la fantasia amb nosaltres?

 La ciutat de les llistes

Un àlbum en què el text, carregat de la ironia de Cristina Bellemo, i les enginyoses il·lustracions d'Andrea Antinori s'entrellacen per explicar-nos com podem entreveure el món adult des d'un altre punt de vista. Som-hi?

Segueix-nos a: www.bibliomao.es

JUNY

QUÈ LLEGIM?

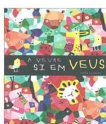
Aaaa

Aquesta tardor us proposem redescobrir el joc com una manera màgica que tenim a les mans per relacionar-nos amb les altres persones. Aquesta màgia fa que els jocs siguin plens de paraules i, així mateix, que els contes esdevinguin una aventura que sempre podem compartir. A la Biblioteca Pública de Maó ens han arribat un caramull de jocs nous com When I Dream, Dixit, Ikonikus i Who Is She; uns jocs que ens fan créixer més les ales de la imaginació i la consciència del món on habitam.

Animalari universal

Comenceu el joc tot girant el llibre i hi podreu llegir que L'animalari universal que teniu a les mans és un compendi de ciència rigorosa i edificant diversió. Gaudiu d'aquesta selecció de *souvenirs zoo lògiques*, segons apunts al natural recollits de cap a cap dels cinc continents. Aquest passatemps –ens diu el mateix llibre– contribuirà a la concòrdia entre les persones que el comparteixin.

A veure si em veus

L'àlbum de la creadora de Wee Gallery Surya Sajani està ple de color i ple de pistes per cercar i trobar un caramull d'animals amagats en les grans imatges d'estil mosaic. Són unes il·lustracions que semblen fetes de retalls, de trossos diversos de diferents hàbitats, aquells medis en què vivim els éssers d'aquesta planeta tan pintoresc.

NOVEMBRE

QUÈ LLEGIM?

Aaaa

Un bon conte és el que desperta inquietuds, que ens revela interrogants, que ens anima a obrir la porta a mons disperss i tancar-la per assaborir els moments de recolliment. Cada bona història és plena d'emocions, com aquestes que t'oferim per cloure l'any i a les quals no trobaràs etiquetes, sinó tot un ventall de possibilitats per descriure. Atrapa-les!

La maleta

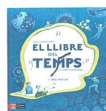
Aquesta és una aventura que ens acostarà a les altres persones, un àlbum il·lustrat que convidarà a veure més enllà del mateix objecte, un conte que ens proposa cuidar millor. Escrit i il·lustrat per Chris Naylor-Ballesteros i traduït per Alena Pons, és tota una oportunitat per parlar d'aquestes coses, i més, a través d'un fil conductor viatger. Vens?

Nosaltres, les persones

Som persones diferents, però també tenim molt més en comú del que pensam. Vet aquí la proposta de Dieter Böge i Bernd Mölck-Tassel. Potser ho descobrirem entre les pàgines d'aquest àlbum, ves a saber. Aquest és un conte per pensar-nos i, de passada, per conversar sobre identitat, diversitat i els drets humans, de totes, totes.

DESEMBRE

El llibre del temps

Segons el diccionari, el temps és la forma mental que assumeix l'experiència de la durada i de la successió. Pensam que també és una aventura única explorar-ne les múltiples facetes, i aquest *pop-up* pot esdevenir-ne la clau... tic-tac, tic-tac.

Què construíem

Jugant, jugant, passa el temps i Oliver Jeffers torna amb una història nova i fascinant sobre la importància dels somnis i el poder de la imaginació, els millors ingredients per construir un futur amorosament, d'una manera amorosa, totes juntes, les persones, utilitzant les nostres pròpies eines especials, les que construeixen els records amb què podem fabular sempre que vulguem.

Una estranya bestiola

Un llibre de petit format, d'aquells que mai no acaben, en el qual es proposa girar full i donar la volta al conte, tot de cop, amb l'objectiu de transformar la mateixa història en una de nova una vegada i una altra, i a bon ritme. És això possible? És veu que sí!

Seguiu-nos a: www.bibliomao.es

Llana e dojo

Hi ha moments màgics que realment perduren per sempre més. Què faries si et trobessis una capsa amb un cabdell de llana que no s'acaba mai? L'Annabel, protagonista d'aquest conte, es posa a teixir, a teixir, a teixir i a aconseguir vestir de color tot i que l'envolta... i més! **T'ho creus?**

Lili

L'obra de debut de l'autora Wen Dee Tan diu molt del món on vivim, en el qual sovint cal recordar i tornar a recordar que cada persona és única i especial, l'original. Com na Lili, amb el seu cabell de foc, que deixa anar espurnes de llum i de calor, amb flama. **Trobes que no ens vol dir alguna cosa?**

La gran qüestió

Què fa un infant com jo en un món com aquest? Aquesta és una de les preguntes que ens regala Wolf Erlbruch amb la seva extensa producció d'àlbum il·lustrat. Aquí, diversos personatges contesten de manera ben diferent al mateix interrogant. Segons cada realitat, una resposta, tan vàlida i important com la que ha esdevingut abans i com la que esdevindrà després. **Com ho veus?**

Seguiu-nos a: www.bibliomao.es

NOVETATS I LLIBRES EDITATS A MENORCA

LA MEVA GERMANA ESPECIAL
 Angels Andreu Camps.
 Il·lustra: Lina Olives. Didàctica: Silvia Avella. Edita: Asinpros. Menorca, 2021.

L'associació Asinpros edita **La meva germana és especial**, un nou llibre de les mateixes autores de *La Sofia i jo som diferents*. En aquest cas el relat i les imatges ens traslladen no tant al problema de la discapacitat o malaltia que pugui tenir una persona sinó a la situació que provoca aquesta circumstància dins una família.

Concretament el llibre tracta el que senten els germans de persones amb discapacitat funcional que comparteixen la seva vida i el seu creixement personal amb els seus pares que comparta l'estat dels seus germans, fins i tot amb la seva discapacitat. Un llibre ple d'emocions i aprenentatges molt recomanable per a totes les edats.

LOS CADÁVERES EQUIVOCADOS. CRIMEN EN MENORCA.
 Juan Luis Hernández Gomila.
 Edita: Juan L. Hernández Gomila. Menorca, 2021.

El professor Juan L. Hernández, que ha ensenyat a estimar la literatura a una generació de menorquins que han passat per l'ES Joan Ramis i Ramis, ens presenta una novel·la negra ambientada a la seva ciutat natal, Maó. La trama succeeix entre la postguerra i els anys 80 amb dues històries paral·leles que tenen un fil comú en uns assassinats. Com diu el seu autor, és una història de perdors, d'infancies rompedes i marcadades per les circumstàncies de la profunda situació de crisi que produí la Guerra Civil. Coneixem i apreciem els articles i relats curts de Juan Luis, però amb aquesta primera novel·la també ens demostra que no solament sap ensenyar i fer estimar la literatura sinó que també sap escriure bona literatura.

XARXA DE BIBLIOTECQUES DE MENORCA

Xarxa de Biblioteques de Menorca

Prescripció Lectora

Recomanar llibres, el que tècnicament en diem «prescripció lectora», és una tasca essencial de la biblioteca pública. De cada vegada més davant l'altíssim de novetats literàries, s'espera la nostra recomanació. Els professionals, ens abocem a crear ciutadans llegits i ben llegits. Per aconseguir-ho, necessitem ser bons lectors i tenir una bona formació complementària.

Molta gent es pensa que el personal de les biblioteques llegim tot el dia darrere el taulell. Som, en general, grans lectors però, més enllà de les nostres preferències, ens cal conèixer els gustos lectors i les diferents

pràctiques lectores, la tradició literària i els diversos gèneres, l'oferta actual del món editorial i els canals de difusió. Si tenim en compte que la formació del tècnic bibliotecari no inclou formació en literatura, la formació continuada serà essencial per a oferir un bon servei.

Les biblioteques tenim molts recursos per a fer prescripció lectora: la recomanació personal al taulell, les recomanacions als bibliotecaris, clubs de lectura, xarxes socials i altres activitats. Per exemple, el cicle «Classics amb els ulls tancats» que tracta una aproximació sensorial a la lectura dels clàssics que tot just ara tornem a programar. Josep Pla, Emilia Pardo Bazan, Mercè Rodoreda i Víctor Català seran els protagonistes aquest trimestre.

Es tracta de connectar amb els gustos dels usuaris, però també de conduir-los a la descoberta d'altres llibres i d'altres autors.

FEBRER

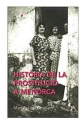

NOVETATS I LLIBRES EDITATS A MENORCA

HISTÒRIA DES CASTELL
 F. Xavier Martín Martínez.
 Il·lustrat: Menargu d'Estades. Col·lecció Cova de Pals, 43. Menorca, 2021.

LIME ha tingut la molt bona idea de publicar aquest magnífic treball de **Xavier Martín** sobre el sobirà del seu poble. Martín, a part de la seva tasca de professor de filosofia, ha dedicat moltes hores a l'estudi des Castell des de molts vessants culturals. Amb aquest llibre, aconseguirà la feina d'escriure un treball que serà de referència durant molts anys per a qualsevol que vulgui saber l'origen d'aquest poble i sobre el moment de la seva creació. A més, el llibre no solament aporta informació històrica sinó que també parla de la festa de Sant Jaume i ens explica algunes biografies. Com diu el proleg, les històries locals són importants per tenir una història general, i aquesta ben segur que aportarà molt a la historiografia insular.

HISTÒRIA DE LA PROSTITUCIÓ A MENORCA
 Marc Palliser Benejam.
 Edita: Círculo Rojo. Almería, 2021.

L'historiador i sàver ciutadellès **Marc Palliser**, ha escrit un nou llibre i en aquest cas d'un tema present a tota la nostra història però poc present a la bibliografia local i estatal. La prostitució a la nostra illa a part de l'època Moderna arribant a la nostra època a mitjan segle XX. Sobre aquest tema les fonts històriques ens parlen poc i en Marc ha sabut trobar els llocs on es pot trobar informació a partir de molta recerca d'arxivat, com per exemple el cartari a l'història de Maó, el de Simancas o la Diocèsi de Ciutadella, per aconseguir saber com vivien les prostitutes i els motius de la seva professió que malgrat el temps transcorregut segueix sent la pobresa la manca de recursos. Una lectura que tracta un tema transversal a la història encara per resoldre.

XARXA DE BIBLIOTECQUES DE MENORCA

Xarxa de Biblioteques de Menorca

Club de lectura "Vincles"

"Vincles" és un club de lectura virtual organitzat per les biblioteques de Barcelona, integrat per lectors dels Països Catalans i conduït per la periodista i traductora Valèria Caillat. Projecte que té com a objectiu promoure el coneixement mutu de la llengua i de la literatura. A les trobades, mensuals i per videoconferència, es presenten obres d'autors dels diversos territoris de parla catalana. El club "Vincles" va néixer a la primavera del 2021 i els lectors ja han pogut llegir i comentar vuit obres: **Boulder** d'Eva Baltasar, **La mar rodona** de Sebastià Peirelló, **Ignor** de Manuel Baixauli, **Les nenes que llegien al lavabo**

de Sebastià Portell, **Juní a les terres dels babars** de Joan Lluís Lluís, **Gina** de Maria Climent, **El país de l'alta riba** de Maite Salord i **El carrer de baix** de Vicent Flor.

La lectura de cada obra, que dura entre 2 i 4 setmanes, es fa en format digital, a través de la plataforma eBIBLIACAT que ofereix les llicències necessàries a tots els participants. Durant el període de lectura, els llibres es comenten a través d'una aplicació de missatgeria instantània, **Telly**. Aquest xat és l'espai principal per a les interaccions entre els participants: lectors, conductora i algunes

vegades, autors/es. Valèria Caillat vincleja l'obra amb altres continguts que hi ha a la xarxa, aprofitant referències, articles relacionats, comentaris, etc. i els lectors comparteixen l'experiència de la lectura. El club de lectura acaba amb una trobada per videoconferència on s'aprofundirà de ple en la lectura.

La participació d'usuaris (Ferretres, Maó i Sant Lluís) de la Xarxa de Biblioteques de Menorca en aquest club ha estat possible gràcies a la col·laboració del Servei de Biblioteques de la Gerència que ha ofert recursos, estructures i suport informàtic a tots els participants.

MARÇ

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ PAU SALORT | Director | psalort@biblioma.es

NOVETATS I LLIBRES EDITATS A MENORCA

LA MALALTIA DEL COR

Joan Pons
Barcelona
Univers, 2022.

L'escriptor **Joan Pons** ha publicat un altre llibre, aquesta vegada impulsat per un dels vint premis d'escriptura Montserrat Roig convocats per l'Ajuntament de Barcelona.

Es tracta d'una novel·la històrica ambientada a principis del segle XVIII entre Barcelona i Menorca. Un jove britànic es veu obligat a fugir com a polític dins un vaixell per un problema greu que ha tingut a Maó.

Quan arriba a Barcelona és tancat al castell de Montjuïc, mentre Barcelona sofreix l'atac de les tropes borbòniques, acusats de vampir per haver begut sang de naves per poder sobreviure durant la travessa. Però la seva aventura tot just ha començat.

ALTES DEL PORT DE MAÓ

Toni Vidal Jordi.
Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya, 2019.

Recomanació poc comú al tractar-se d'un treball de tesi doctoral que no està editat en format de llibre i que no podem trobar, malauradament, a les llibreries. Es tracta d'un treball íntim que repassa gairebé tota l'arquitectura significativa que hi ha al port de Maó i les zones urbanitzades de tot el seu voltant. El gran abast de l'estudi no fa que li manqui qualitat tècnica, ben al contrari, seient que serà un treball de referència i serà d'esperar la seva pròxima publicació. Mentre això no passa podem gaudir del treball a la web upcommons.up.edu/handle/2117/82124 enllaç que trobareu també des del nostre catàleg, i si ho preferiu podeu veure la presentació del treball explicada per Toni Vidal al canal de youtube de TIME.

XARXA DE BIBLIOTEQUES DE MENORCA

La més petita de la Xarxa

La **Biblioteca de Fornells** o, més ben dit, la Sala de Lectura, és la més petita de les 9 que formen la Xarxa de Biblioteques, per la qual cosa des d'aquest centre es pot accedir en préstec a tots els llibres de les diferents biblioteques que la integren.

Duents al primer pis del **Local Social**, un espai on es pot gaudir de la lectura i connectar-se a Internet. Aquesta sala acull una col·lecció bibliogràfica basada fonamentalment en la lectura de lleure i llibres infantils. També hi podeu trobar una extensa col·lecció local. Cada biblioteca de la Xarxa té un centre d'interès. A Fornells, per la gran afició i la gran quantitat d'activitats relacionades que es duen a terme durant tot l'any, varem triar el de nàutica i navegació, que amplia i desenvolupa progressivament.

El nostre espai i horari d'obertura al públic és molt més reduït comparat amb les altres biblioteques, però intentem seguir-ne el ritme, cosa que a vegades no resulta gens fàcil.

El 2020 varem crear el nostre primer grup de **Família & Lectura** amb 3 sessions: la primera sessió, l'octubre de 2020, la segona, el febrer de 2021, i la tercera, l'abril de 2021. La bona accepció i participació de les famílies ens ha permès poder fer aquesta temporada 2021-2022, una sessió cada mes.

També tenim a Instagram una secció dedicada al **#bookface**, una manera de fomentar la lectura a través de les xarxes socials i d'acostar-nos a un públic més jove. Consisteix a fondre's amb la portada d'un llibre es tracta d'encaixar la cara de cadascú amb més o menys tècnica, gràcia i imaginació. Aquest moviment ha crescut molt a través de les xarxes socials i avui dia són moltes les biblioteques, llibreries i fins i tot lectors anònims que utilitzen aquesta tècnica per donar a conèixer els seus llibres preferits d'una forma molt original.

La guerra no es més que un assassinat en massa, y el asesinato no es progreso. Alfonso de Lamartine 21

ABRIL

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ PAU SALORT | Director | psalort@biblioma.es

NOVETATS I LLIBRES EDITATS A MENORCA

LA GRAN DIFERÈNCIA

Irene Cardona Curcó
Barcelona
Pol len edicions, L'Etnogràfica, 2022

En l'intent d'anar a la recerca d'un món igualitari, **Irene Cardona** adapta **L'histoire des lutines de G. Zaratuela** i proposa de trobar la solució perfecta en el món dels Lutinis.

Amb la proposta d'una història que evoluciona de manera estratègica, s'observa com la diferència s'acaba convertint en desigualtat. Des d'una mirada feminista, es reflexiona sobre les jerarquies, les relacions de poder... i les violències que se'n poden derivar. L'obra conclou amb un seguit de propostes de reflexió per treballar les desigualtats entre fillets i joves, en un intent de desmuntar les diferències que la història de la humanitat ha creat.

REINVENTAR-NOS PER SER UN (NOU) PAÍS

Nel Martí
Palma
Moll nova editorial, 2022

Menorca viu que una etapa de revolució cap a la recerca de drets i llibertats en els inicis de la democràcia. Una de les actuacions clau que congrua la societat menorquina fou el Congrés de Cultura Catalana (1975-1977), que permeté de reafirmar la identitat i d'una Menorca amb identitat pròpia socioculturalment parlant.

L'autor analitza de manera rigorosa els actes més destacats d'aquest congrés, entre els quals cal destacar l'homenatge a F. de Borja Moll, i la consciència de viure un període únic de ressorgiment d'uns signes identitaris que havien romàs silenciats per mor de la repressió. A més, hi destaca la gran tasca d'organitzacions que han marcat l'evolució de la societat menorquina fins als nostres dies.

XARXA DE BIBLIOTEQUES DE MENORCA

Acollida de famílies nouvingudes

Una de les missions de la **Biblioteca Pública** és garantir l'accés lliure de la ciutadania a tota mena d'informació.

Amb aquesta premissa i amb l'objectiu de posicionar la biblioteca com a entitat actiu en l'acollida de les **persones nouvingudes**, mitjançant serveis per a la ciutadania que ajudin a resoldre necessitats informatives així com l'accés als continguts, aquest mes d'abril, la Biblioteca Pública de Maó ha acollit grups de famílies a proposta dels **Espais Familiars del Servei d'Atenció Educativa Infantil** del Consell Insular. Aquest programa es dedica a millorar el benestar dels infants en l'etapa educativa de la primera infància, els tres primers anys de vida dels infants i les seves famílies. Amb aquesta accollida s'estableix un primer contacte que facilita el futur accés en l'ús de la informació i dels mitjans per accedir-hi tot remarquant que la biblioteca és un servei públic i gratuït que ofereix informació, préstec, accés a Internet, activitats culturals i de formació, en un espai des d'on, de manera transversal, es creen i fomenten els hàbits de lectura com a base per esdevenir persones lliures que comprenen el que escolten i l'aprenen, i tal i com cita el Manifest de la IFLA/UNESCO sobre la Biblioteca Pública es poden formular una opinió basada en els seus valors i en el que han après.

#novarevistautil.com #30aniversari #primavera 21

MAIG

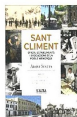
NOVETATS I LLIBRES EDITATS A MENORCA

LA DESCRICRIANITZACIÓ DE MENORCA

Sebastià Rotger Barber
Palma.
Documenta Balear.
2022

El periodista i sociòleg de Ferreries **Sebastià Rotger** ens presenta un estudi de molt interessant que ens mostra com ha canviat el pensament religiós dels menorquins els darrers anys. Concretament, Sebastià es fixa en les pràctiques sacramentals a partir del Concili Vaticà II (1962-65), que fou una autèntica revolució dins l'església, i la construcció espanyola de 1978, que proclamava la aconfessionalitat de l'Estat. Lògicament, personal de creure ha fet entrar en crisi al cristianisme antigament obligatori. La diversitat de religions i els corrents agnòstics han provocat una caiguda sostinguda de creients practicants. Aquest estudi ens dona dades i ens ajuda a entendre aquest canvi.

SANT CLIMENT. OFICIS D'UN POBLE MENORQUÍ

Adolf Sintès
Menorca.
Revista S'Aubò.
2022

N'Adolf **Sintès**, incansable investigador i divulgador del nostre patrimoni material i immaterial, ens ofereix aquest llibre per conèixer el seu poble de naixement i les persones que l'habituen, que com ell mateix explica, són els que li donen identitat i forgen un patrimoni cultural que es transmet de generació en generació. L'antropòleg **Jaume Mascaró** diu al próleg que es tracta realment d'una biografia de Sant Climent, no de fetes que hi han passat sinó d'experiències d'una vida col·lectiva que fa el llibre molt més interessant, perquè et fa estar més a prop del biografat. Segur que llegint el llibre us sentireu un santclimenter més i pensareu que al vostre voltant hi ha molts per descobrir i reconèixer.

XARXA DE BIBLIOTEQUES DE MENORCA

Llibres de rabiosa actualitat

Des de la invasió d'**Ucraïna** per part de Rússia, s'han disparat les notícies. La guerra es present a les nostres vides i, des de bon començament, en patim les conseqüències, perquè no vivim aïllats i les relacions i l'economia són globals. Davant de situacions com aquesta, ens fem moltes preguntes: quin és l'origen del conflicte, quin relació té amb l'esclavament d'alguns països, per què afecta el preu de l'energia, què ens espera als refugis.

Les **biblioteques de la Xarxa** ens podem ajudar a trobar respostes als interrogants i a comprendre millor el funcionament del món amb una selecció que

han preparat de novel·les, còmics, assaigs i pel·lícules, com l'ha llegit en defensa de la pluralitat de pensament, la tolerància i la llibertat de Carollin Encke. **Contra el odi**, una reflexió sobre grans qüestions d'actualitat: el leninisme, el racisme i la creixent desconfiança cap a la democràcia. Destacam el còmic **Reportajes**, una sèrie de reportatges que Joe Sacco ha fet per a la premsa internacional, de Palestina a l'Iraq, de l'Índia al Caucas, i que ens ajuda a reflexionar sobre el primer decenni del s. XXI. Al **Doloros**, Bruno Loth, aborda el tema de la guerra civil espanyola a través de fets de molts

espanyols. Un relat sobre la memòria a través de la història d'una dona que va entrar al seu passat i el va amagar als fills. Recomanam a tothom i especialment als joves, el clàssic de Ruri Yosonaga, **Matejero ciego: la cruzada de los niños**, en format novel·la o còmic. Una mirada nostàlgica a l'horror i la tragèdia de la guerra en què els fillets són enviats al front i moren. Publicada per primera vegada durant la guerra del Vietnam, el potent missatge antibèl·licista, l'humor negre i absurd i les observacions agudes de la naturalesa humana conserven tota la vigència.

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ
PAU SALORT | Director | psalort@bibliomao.es

NOVETATS I LLIBRES EDITATS A MENORCA

LA CULTURA TALAÏÒTICA.
Irene Riudavets i Antoni Ferrer
Pròleg d'Alicia Rodero.
Maó, Editorial Dilema, 2022

Irene Riudavets i Antoni Ferrer són dos joves arqueòlegs que des de fa anys estan excavant jaciments arreu de l'illa. Amb aquest llibre ens volen explicar com es va viure a Menorca des de l'arribada dels primers humans fins fins de la història que significà la conquesta romana. Aquesta monografia tracta específicament la prehistòria de l'illa a partir del que s'ha escrit i s'ha excavat recentment amb una visió didàctica i oberta que inclou no solament l'estudi dels jaciments sinó també aspectes de paisatge, sobre les cultures que van tenir contactes amb Menorca i els paral·lelismes amb Mallorca. Un llibre que ens dona l'oportunitat de redescobrir la nostra prehistòria i entendre perquè les seves restes opten a ser Patrimoni de la Unesco.

ES PLA PER SANT JOAN. IMATGE AMB PARAULA
Joan Capó Florit.
Menorca, Joan Capó, 2022

Aquest és un llibre on es combina la fotografia amb la prosa i la poesia, però que per a ell és especial, des de fa anys i al llibre es pot veure com era i com és ara la festa, sinó per gaudir de la combinació de les imatges i els textos d'un bon grupat d'escriptors ben coneguts que les acompanyen. El llibre està molt ben editat i ara que ja podem tornar a gaudir de la festa després d'un llarg parèntesi és un bon moment per llegir-lo i gaudir el retrobament amb la festa.

XARXA DE BIBLIOTEQUES DE MENORCA

Una Biblioteca des Migjorn i pes Migjorn

La **Biblioteca Pública des Migjorn Gran** celebra enguany el seu **40è aniversari**. Inaugurada el 1982, diada de Sant Cristòfol des Sant, a l'antic local del carrer Mirada del Toro, 7. La iniciativa venia d'ençà. Al 1980, es presentaren a l'ajuntament des Mercadal 297 signatures de veïns migjorners demanant que es creés una biblioteca al poble. A partir del mes de juliol del 1980 es constituí una Junta de Govern, s'estudià la idoneïtat d'un local de propietat municipal, se n'establí el pressupost, i es trià la persona que havia d'exercir el càrrec de bibliotecari, que va ésser en Joan Huguet Mall.

La inauguració va ésser tot un èxit i, sis anys després, la Biblioteca Pública des Migjorn Gran comptava amb prop de 3.000 llibres i havia fet 11.927 préstecs. Dues dècades més tard, per les festes de Sant Miquel del 2000, es va produir l'esdeveniment que ha marcat un abans i un després en la història de la Biblioteca des Migjorn: la inauguració del seu nou edifici, situat al carrer Sant Cristòfol, 9. Un canvi d'ubicació que ha anat acompanyat de moltes innovacions activades de promoció de la lectura, digitalització del catàleg bibliogràfic, oferta de serveis informàtics... Tampoc podem oblidar que en l'actualitat el Fons Francesc d'Albranca també s'hi troba dipositat. Durant els mesos venidors, les celebracions del 40è aniversari volen recordar especialment que la nostra Biblioteca és des Migjorn: la seva creació no va ser idea dels polítics de torn, sinó que va ser una iniciativa dels veïns del poble, que van haver de fer molta feina per aconseguir-la, per tal que poguim sentir-se-la totalment seva.

La Biblioteca Pública des Migjorn ha convocat el joc **Via fa qui no s'atura** amb l'objectiu de divulgar perals més importants que s'estan perdent. Anem-vos a participar-hi!

#novarevistautil.com #30aniversari #estiu #gaudeixlestiu #juliolagost
21

NOVETATS I LLIBRES EDITATS A MENORCA

El gust de Menorca

Montserrat Anglada, Jaume Mascareó, Octavio Rons i Pep Polfort. Museu de Menorca. Menorca, 2022.

Al Museu de Menorca hi ha una magnífica exposició inaugurada el mes de juny sobre la cultura gastronòmica menorquina i aquest llibre és el seu catàleg. Està molt bé que es facin catàlegs de les exposicions perquè el seu pas efímer en el temps s'exposició esdevi permanent o almenys es pot conservar en un format més reduït i abordable a les nostres biblioteques. El catàleg no té gaires fotografies i sembla auster com una cuina antiga menorquina, però com aquestes cuines conté receptes típiques, omatges per elaborar-les i referències sobre la menjar que s'hi feia. Us recomanem visitar l'exposició i gaudir-la després amb aquest llibre per sempre.

Alaior: Unes mirades d'història

Miquel Àngel Limón Pons. Menorca. Ajuntament d'Alaior, 2022.

Segurament un dels pobles de l'illa on s'ha fet més història local per estudiar el municipi i els seus pobladors. L'Ajuntament ha editat aquest llibre del perfil periodista i historiador Miquel Àngel Limón que aprofundirà en el coneixement del poble a través de 15 temes que abasten des del segle XVI fins als anys trenta del XX. No penseu que aquest llibre solament pot interessar als alaiorrens perquè no és així. Molts dels fets que explica Limón també passaren a altres pobles o afectaven tota Menorca i aquí estan aprofundits. Limón ens ajuda a donar a conèixer des de la seva visió també periodística amb titulars que capturen l'atenció, la història de l'interior de l'illa, i les imatges d'Antoni Berber ens ajuden a imaginar- nos-la.

Xarxa de Biblioteques de Menorca

Any Fuster

Aquest any 2022 es commemora l'any Joan Fuster coincidint amb el centenari del seu naixement (Sueca, 1922-1992).

La filologia menorquina Fina Salort i l'escriptor mallorquí Damia Pons, són els seus co-missionats a les Illes Balears.

A la Xarxa de Biblioteques de Menorca trobareu molts dels seus escrits com els que recull la col·lecció de Clàssics Catalans del Segle XX d'Edicions 62 amb les seves obres completes però també edicions més recents. És una gran oportunitat especial l'antologia editada

per l'editorial Sembra Llibres de Xavier Alaior, Fuster per a ocells, com si petit gran llast per apropar-nos a la seva obra.

Si bé per a alguns és considerat un escriptor prolífic i del tot indispensable per a d'altres ens és més desconegut i aquesta petita antologia ens demostra com ja indica el seu pròleg «un Fuster llegidor i portall (...) com una porta d'entrada a universos més grans». Un seguit de fragments dels seus articles i llibres i com no podia ser d'altra manera, d'afirmacions de tot tipus. De fet, si a qualsevol dia vols escriure un aforisme no deixis de llegir

les creacions de Fuster, mestre d'aquest gènere literari format a partir de breves enjuncs verbals a vegades plens de burla i d'altres plens d'ironia o d'ambigües coques a la vegada.

En aquesta línia, un altre llibre que trobareu a la Biblioteca es titula, precisament, Aforismes, editat per Bromera. Aquí en tenim un dels molts que ha escrit amb el desig d'anar-nos a llegir-ne més: «Els possessius: heus ací unes formes gramaticals realment perturbadores».

Viu la teva Biblioteca, viu l'Any Fuster.

SETEMBRE

NOVETATS I LLIBRES EDITATS A MENORCA

La música de les nostres festes. Del 6 al 9 de setembre

Associació Musical de Maó. Eslau Productions. Palma, 2022.

La música sempre ens acompanya durant qualsevol celebració i sense ella cap festa seria el mateix. Les festes de poble tenen uns peces musicals que es toquen a illes i moments concrets que nos sabem i que any rere any es re- peteixen. Però tot açò passa gràcies a l'esforç dels músics que assagen tot l'any per aconseguir que somi bé perquè la gent s'ho passi bé. La Banda de Música de Maó dirigida per Miquel Lluch, amb una cinquantena de músics de totes les edats ha editat de forma excel·lent, perquè les poguem gaudir tot l'any, les principals peces que s'executen a les nostres festes. Una idea molt encertada i que ens convida a gaudir la música de festes tot l'any.

60 Menorca 80

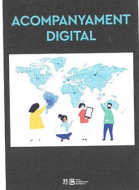
Diversos autors, próleg d'Enric Taltavull Femenies. Col·legi d'Arquitectes de les Illes Balears. Menorca, 2022.

La demarcació de Menorca del Col·legi d'Arquitectes de Balears ha publicat un llibret que combina els panells de l'exposició Menorca 60-80 articles que es van publicar relacionats amb aquesta. L'exposició mostrava exemples destacats de l'arquitectura feta durant els anys seixanta i vuitanta del segle XX per arquitectes tant locals com de fora de l'illa que es podrien nomenar els primers contemporanis de la creació de l'arquitectura a Menorca. Alguns edificis que hi apareixen són bastant coneguts però d'altres no ho són tant i ens ajuden a reconèixer-los i apreciar-los. Els articles són molt interessants i així, recollits a una mateixa publicació, són més fàcils d'entendre amb el context de l'exposició.

Xarxa de Biblioteques de Menorca

L'acompanyament digital

La Xarxa de Biblioteques de Menorca repren el programa 'Acompanyament digital' per a totes les persones que desitgen iniciar-se en el món de les habilitats informàtiques i tecnològiques, per a les que ja han començat a utilitzar les prestacions que ens ofereixen les xarxes i volen saber-ne més, i per a les que tot just s'hi estan iniciant a través d'algun dels tràmits que ens requereix l'administració o qualsevol altre dubte als vostres dispositius electrònics. Aquest servei es fa a totes les biblioteques de la Xarxa i el pots gaudir al teu poble o a qualsevol altre de l'illa

concertant cita. Per concertar la trobada, tan sols fa falta contactar amb la biblioteca desitjada i l'informarem del dia de la setmana en el qual es fa aquesta formació unipersonal a la carta. Tindràs una cita amb els nostres formadors, a la biblioteca mateix, amb ordinador i accés a internet inclòs. I pots repetir tantes vegades com ho necessitis!

A les biblioteques et fem costat perquè pugues entendre el món digital que tenim present en el nostre dia a dia i que no podem deixar de conèixer.

OCTUBRE

NOVETATS I LLIBRES EDITATS A MENORCA

100 anys d'una identitat. Unió Sportiva de Maó

Joan F. López Casanovas
A. Veterans de la Unió Sportiva de Maó, Maó, 2022.

Un dels darrers treballs que va fer Joan F. López abans de deixar-nos i és ben curiós que sigui un llibre sobre un club de futbol. Té la seva lògica si entenem que la Unió no és simplement un equip de futbol sinó que és una identitat social històrica sorgida a principis del segle XX en un moment on la societat estava polaritzada per les lluites de classe i un qualsevol activitat social o esportiva estava polititzada i era una forma de reivindicar les seves pròpies idees. El relat no és un recordatori de resultats, èxits i títols, sinó més bé un homenatge literari a un club que vol mantenir la seva essència fundacional com també ho vol la seva associació de veterans que ha fet l'esforç d'editar aquest llibre amb aquest objectiu.

Història de Ferreries. Dietari de 1956 a 1966

Antoni Camps Fullana.
Ajuntament de Ferreries i Cime, Menorca, 2022.

Antoni Camps (1908-1990) és l'autor d'uns dietaris sobre l'època que va viure i el seu poble, Ferreries. El 2013 es va publicar un dietari seu (1946 a 1955) i ara gaudim d'una altra dècada d'informació gràcies a la seva neta Sonia Marqués. Antoni Camps va ser el primer cronista i periodista de Ferreries, futbolista, músic, jutge de pau, sabater, botiguer i pare de set fills. Els seus dietaris són una font molt important per a conèixer les petites històries que conformen la història local i que esdevien impensables per entendre la nostra història. Podríem pensar que aquestes cròniques solament són importants per a Ferreries, però cal pensar que la realitat social i econòmica no era gaire diferent a totes els pobles de Menorca.

Xarxa de Biblioteques de Menorca

Xarxa de Biblioteques de Menorca

Infància i pantalles

La presència de les pantalles i els possibles efectes nocius en la salut, especialment per a petits i joves, és una qüestió que preocupa molta gent. Posar el tema damunt la taula és necessari per prendre consciència de com incidixen en les relacions, en com compartim el temps amb els nostres infants, com els educam, com connectam amb allo que és essencial per al creixement i per a la vida.

La Xarxa de Biblioteques de Menorca justifica la necessitat de parlar-ne i tractar els efectes, dels usos i abusos que en fem, i de la necessitat de tenir uns criteris educatius que ens

permetin navegar sense perdre el nord. Des d'un punt de partida preventiu, però efectes tan nocius que pot tenir la sobreexposició, que afecta diferents dimensions, però especialment l'àmbit de la salut mental, l'Equip d'Atenció Primària de Menorca ha elaborat per a la Xarxa de Biblioteques de Menorca la maleta pedagògica **Infància i pantalles**.

Aquesta maleta està integrada per un recull de 15 títols: **6 llibres destinats als adults** que tracten els diferents efectes de la sobreexposició a pantalles des d'edats primèries

ques i que aporten criteris d'ús. **9 contes i àlbums il·lustrats** que aborden de forma explícita la temàtica de les pantalles.

Trobareu aquesta maleta a les biblioteques de la Xarxa i els llibres es poden endur en préstec.

Les biblioteques públiques de Menorca compten amb maletes pedagògiques des de fa més de quinze anys. L'objectiu és facilitar a les famílies i escoles la incorporació a les seves converses d'alguns temes difícils o complexos, però que no s'haurien d'arragar als infants. La vostra disposició.

#novarevistautil.com #30aniversari #tardor #blackfriday #blacklivesmatter #cibermonday

23

NOVEMBRE

Nadal • Llibres • Recomanacions

Aquest Nadal regala cultura

La voluntat de canviar

Bell Hooks
Tigre de paper

Vet aquí un llibre molt clar: la masculinitat tòxica castiga les emocions fonamentals. I està tan profundament arrelada en la nostra societat que és difícil no ubar. L'autora ens anima a través de la seva herència literària, a fer un canvi de percepció pel fet que totes les persones necessitem estimar i per estimades.

La Biblioteca imaginada

Gonzalo Oyarzún
COBDC

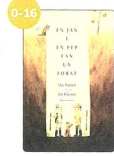
Una obra rellevant formada per diversos textos a través dels quals l'autor ens convida a replantjar el rol de les biblioteques públiques en les diferents dimensions de les nostres vides, presentant, amb la narració d'experiències, un plantejament encisador vers l'impacte que totes els serveis en el desenvolupament social, econòmic i cultural de cada comunitat.

101 enigmas y misterios para resolver en la oscuridad

Miquel Capó
Montena

Miquel Capó ens presenta un nou llibre d'enigmes i misteri. Si us agraden els problemes de lògica i matemàtica, les endevinalles, les paradoxes i passar no bé fent bullir el cap, aquest és el llibre que necessiteu per gaudir-lo aquestes festes amb la família. Segur que us ho passarem bé resolent els seus enigmes.

En Jan i en Pep fan un forat

Jon Klassen
i Marc Barnett
Jovenit

Et tarden Jon Klassen i Marc Barnett ens regala un viatge pel subsol de les paraules, amb una il·lustració més que suggerent, per evidenciar que els terrenys que hi ha sota el sòl superficial ens donen pistes de com es gesten les aventures. I tot això amb una pala i l'objectiu de trobar alguna cosa realment espectacular. Se'n sortiran?

Ca na Nicoletta
PAPELERIA
LIBROS
REGALOS
¡Felices Fiestas!
Avda. Menorca, 21 - MAJÓN
T/F: 971 368 438 cananicoletta@gmail.com

BPM
BIBLIOTECA PÚBLICA MAÓ
www.bibliomao.es

NADAL1

De tots els verins, el seu secret et donaré

Toni Arencón Arias
Nova Editorial Moll

Aquest llibre fa poc que s'ha editat després d'haver guanyat el Premi Ciutat de Palma Llorenç Vilatorrada de Novel·la 2021. El seu protagonista és un menorquí il·lustrador i fotògraf Miquel Oriola que es veu involucrat en les investigacions per descobrir l'autoria d'uns enverinaments a Barcelona. La investigació el posarà en perill a ell i a la seva pròpia família.

Recomanació Llibreria Sa Catòlica

Perturbación

Rosa Blasco
Maeva

La doctora Simonetta Brey investiga la extraña muerte de dos miembros de una familia en Menorca. Simonetta trabaja como médica y mantiene una relación con el pescador Pau Martí, su casero. Simonetta conoce la trágica muerte de Aleksander, el nieto de la familia Dolz Tuduri. Junto a su enfermero, Sergi y el policía Darío Ferrer, Simonetta hace sus propias pesquisas.

Recomanació Llibreria Espai 14

Menorca màgica

Carlos Garrido
Olañeta editor

Una galeria de misterios menorquines: desde las taulas a las ciudades sumergidas, pasando por las brujas de Ciutadella, los fantasmas del castillo de San Felipe o la temida costa de los naufragos. Un apasionante viaje recorriendo rincones y lugares que en muchos casos han permanecido casi intocados durante siglos.

Agafeu-me a mi

Lolita Bosch
Edicions 62

L'autora, d'ascendència menorquina, ens presenta un cas real per denunciar una qüestió absolutament actual, que ens pot semblar llunyana en l'espai-temps, però que no ho és: les persones que desapareixen i la lluita de l'entorn més proper per recuperar-les. Una obra crua, tendra, poètica i contundent.

Libreria Sa Catòlica
Novel·lats literaris per aquest Nadal!
Costa de sa Plaça, 14 - MAÓ
T. 971 143 121 - 606 06 1854
www.liberiascatolica.com

ESPAI 14
[libreria]
VISITA NUESTRA WEB Y DISFRUTA DE UN 5% DE DESCUENTO ESTAS NAVIDADES
www.espai14.com
(GASTOS DE ENVÍO GRATIS A PARTIR DE 40€)
El Cós de Gràcia 14, Maó - Tel. 971 30 34 07
libreria@espai14.com WhatsApp 640 355 775

novarevistautl.com #30aniversari #nadal #bonnadal #anynou

NADAL2

Biblioteca Pública de Maó Pau Salort - Director - psalort@bibliomas.es

NOVETATS I LLIBRES EDITATS A MENORCA

Illanvers XVII
Diversos autors.
Il·lustracions de Carles Moll.
Quaderns Xbaix de noia, 23.
Edita IME, Maó, 2022

Illanvers són unes trobades entorn a la poesia que es duen a terme a Menorca des amb molt èxit. De cada trobada s'elabora un llibre que recull els poemes que s'han llegit durant el festival. Aquest volum conté els poemes de la darrera edició acompanyats de les il·lustracions de l'artista menorquí Carles Moll. Els poemes i les poetesses que hi participen són els següents: Maria Rotger, David Vidal, Jessica Ferrer, Janiet Peláigi, Gabriela de la S.T. Sampol i Sonia Moll. Els poemes tenen com a tema de fons la trista actualitat de la guerra a Europa arran del mot. Reivindiquen la pau, el diàleg i la paraula com a l'única forma de resoldre els conflictes. Ja ens anirà bé que aquests poemes arribessin entre i llaparagostem totes les guerres.

Les gotes d'aigua es tiren de cap
Maria Rotger Julià.
Il·lustracions de Laura Soler Albrich.
Editorial Rimpompanite, Sevilla, 2022

L'autora menorquina Maria Rotger ens presenta aquest conte editat fa poc per l'editorial sevillana Rimpompanite. El conte va ser guanyador del I **Contestau Literari Conte Infantil Salut Mental**, un dret necessari, demà pots ser tu. Tracta d'un fillet de nom Magi que es fixe en una bassa del jardí de casa seva on hi van a parar i conviuen moltes gotes d'aigua. En Magi aprèn a respectar a totes les gotes d'aigua sense diferències i s'adona que quan tots ens respectem, no ens demanem paraules lletjges i ens valorem, tot i que no siguem iguals, ens sentim més bé, més estimats i formem part d'una comunitat més feliç. Un conte amb un missatge molt encertat per llegir-lo als nostres infants i reflexionar-lo com adults.

Xarxa de Biblioteques de Menorca

Club de lectura de novel·la gràfica

Cada vegada hi ha més lectors que s'apropen a la novel·la gràfica. Les editorials publiquen molts títols i açò es nota a les llibreries i també a les biblioteques amb seccions de novel·la gràfica cada cop més àmplies i actualitzades.

La novel·la gràfica és un concepte proper al còmic amb el qual comparteix alguns elements, fusió de dibuix i narrativa, però alhora té unes característiques pròpies: està pensada com un tot i no com una sèrie; la temàtica sol ser més profunda i convidada a la reflexió; i la durada és més llarga i amb un ritme de lectura més lent.

La idea més extesa amb relació a l'origen d'aquest terme és a l'obra *Contrato con Dios* (1978), una història madura i profunda que Will Eisner va escriure i il·lustrar després de la mort prematura de la seva filla.

Com diu Juan Rojo, economista i divulgador del còmic entre els que no són lectors de còmic, el caràcter visual de la novel·la gràfica, que és d'un gran talent, **facilita la introducció a temàtiques complexes. Se trata de una punta de lanza que permite ordenar ideas y clasificarlas para una mejor comprensión.**

Aquesta tardor la Biblioteca Pública de Ciutadella posa en marxa un club de lectura de novel·la gràfica. Estarà dinamitzat per **Illa Marqués** i es faran trobades mensuals, en principi el tercer dimecres de cada mes, a les 18.30 h.

És un grup obert a les persones a partir de 16 anys, i per a participar-hi cal inscriure's a la Biblioteca mitjançant bibliocitadella@menorca.es / 971 48 41 47

La dinàmica és la de qualsevol grup de lectura: cada mes es tria una obra o un autor, es llegirà prèviament i serà el tema de conversa i anàlisi a les trobades. Us hi animem!

#novarevistautl.com #30aniversari #nadal #bonnadal #anynou

DESEMBRE

ANNEX 2. DOSSIER DE PREMSA

Redacció

La red de bibliotecas públicas de Menorca aumentará de forma significativa la presencia de material inclusivo, como por ejemplo los libros denominados de 'lectura fácil', gracias a una iniciativa de Ciudadanos aprobada por unanimidad en el pleno celebrado el lunes en el Consell insular.

Según explica el conseller de Cs, Eugenio Ayuso, «hemos conseguido el compromiso no solo de que el material de que disponen los ciudadanos en las bibliotecas sea más inclusivo, sino que sea también más accesible». En ese sentido, recuerda que el equipo de gobierno ha asegurado que elaborará una guía con todo el material accesible que ya está en estos espacios, así como el que se prevé que llegue en los próximos meses gracias a las adquisiciones previstas mediante los fondos europeos.

Ayuso avanza que el Consell revisará también la propia web de la red de bibliotecas «para evaluar hasta qué punto cumple con lo previsto en la ley de accesibilidad».

Il·lustració 1: 02/02/22

CULTURA & ESPECTÁCULOS

Gustau Nerin | Antropòleg i historiador

«El tràfic d'esclaus espanyol i menorquí es va fer en major part quan estava prohibit»

El maonès Antoni Vives va ser un destacat negrer menorquí que va acumular una gran fortuna

Toni Seguí

Gustau Nerin (Barcelona, 1968) és antropòleg i l'actualment catedràtic de Història a la Universitat de Barcelona. La seva especialitat és el colonialisme espanyol a Àfrica. Ha escrit llibres com «La guàrdia civil a la seva» (2008), «La antropologia i l'etnologia» (2010) i «Història de l'Àfrica» (2011). És autor de diversos llibres de no-ficció sobre el tràfic d'esclaus espanyol, però el que va guanyar el XXXVI Premi Carles Riera, Aquel primer dia, el 2019.

Prècisament, el llibre «El tràfic d'esclaus espanyol i menorquí» tracta sobre el tràfic d'esclaus espanyol, però el que va guanyar el XXXVI Premi Carles Riera, Aquel primer dia, el 2019.

«La meua recerca no ha estat especialment sobre Menorca, jo he anat a Menorca a través de la documentació anglesa sobre el tràfic d'esclaus, en aquells documents comença a destacar que hi ha molts menorquins, no és una recerca completa sobre els negres menorquins, aquí caldria destacar la meua recerca sobre la meua recerca sobre la meua recerca sobre la meua recerca...»

Gustau Nerin i Antoni Vives a la presentació d'un dels seus llibres.

tres casos d'espanyols que s'haguessin establert a la costa africana, sobretot més dels capítols, dels intercanvis, però a mi m'interessa més els que s'havien establert a la costa africana. Paral·lelament, quan estava fent això vaig trobar que un nombre important d'ells eren menorquins, potser en podia identificar una trentena, d'ells és més menorquí, un personatge molt elevat pel que representa Menorca amb relació a la demografia espanyola.

«Curiosament, els negres Vinent, Varnell i Fortas vivien tots tres al carrer Anuncivay, a Maó»

«En els darrers esclavistes que vivien a Maó, ja no hi havia més esclavistes, ja no hi havia més esclavistes...»

«La major part del tràfic d'esclaus espanyol i menorquí es va fer en període de prohibició, en període d'època, 1815 a 1860. El 1815, després del Congrés de Viena, Anglaterra obliga Espanya a firmar un tractat en què no es pot traficar amb esclaus, però entre classes a les terres colònies, però el que no pots fer és transportar-los d'Àfrica cap a Amèrica. Llavors prohibim, però continuem amb les esclaves a Cuba en grans quantitats. Açò es aprofitat pels esclavistes espanyols perquè fins al segle XVIII la marxa espanyola es debia i van per al tràfic d'esclaus que va cap a l'Amèrica espanyola, però, per exemple, Anglaterra, Holanda, França que a partir del segle XIX aquesta política prohibició de tràfic d'esclaus, i Anglaterra el perseguia molt durament, els mariners d'aquesta nacionalitat detenen de deducir-hi i açò es aprofitat per molts armadors espanyols per ficar-hi.»

«Quin va ser el paper de la prohibició d'esclaus espanyols?»
«La major part del tràfic d'esclaus espanyol i menorquí es va fer en període de prohibició, en període d'època, 1815 a 1860. El 1815, després del Congrés de Viena, Anglaterra obliga Espanya a firmar un tractat en què no es pot traficar amb esclaus, però entre classes a les terres colònies, però el que no pots fer és transportar-los d'Àfrica cap a Amèrica. Llavors prohibim, però continuem amb les esclaves a Cuba en grans quantitats. Açò es aprofitat pels esclavistes espanyols perquè fins al segle XVIII la marxa espanyola es debia i van per al tràfic d'esclaus que va cap a l'Amèrica espanyola, però, per exemple, Anglaterra, Holanda, França que a partir del segle XIX aquesta política prohibició de tràfic d'esclaus, i Anglaterra el perseguia molt durament, els mariners d'aquesta nacionalitat detenen de deducir-hi i açò es aprofitat per molts armadors espanyols per ficar-hi.»

«Què movia a realitzar aquesta recerca?»
«Va coincidir amb el llibre de Juan Carlos Rodríguez Cordero, el qual va fer una recerca a l'Àfrica, els esclaus s'havien alliberat, s'ha de fer de produir sucre i la gran producció de sucre passa a ser Cuba. El sucre té una característica i és que el treball del sucre és espectacularment dur i la mortaldat dels esclaus en situació sobre els 12 hores a la plantació de sucre, el qual vol dir que continuament han d'estar portant sucre esclau a la plantació. Els esclaus no es reproduïen, es moren i en porten de nous, i açò fa que hi hagi un tràfic forçat, fins que s'acaba amb mesures militars als anglesos van tallant el tràfic espanyol i després a partir de 1860 ja no hi ha més producte.»

«Si era una política globalitzadora, en què més països estava implicada, per què els anglesos?»
«Anglaterra hi ha un moviment de la societat molt fort, i molt potent, en favor de l'abolició i en aquell moment els anglesos que tenien més poder, ja no hi havia més poder, ja no hi havia més poder...»

Agenda del dia

21 de febrer

- ONLINE PARTICIPACIÓ CIUTADANA**, «Festa per al Dia d'Europa i Europa» a les 17 hores. Demana informació a info@bibliomao.es
- 12 Taulers de l'IPC**, «12 taulers de l'IPC» a les 18 hores a la Biblioteca Pública.
- TALLER**, «Microfilm i memòria» a les 19 hores a la Biblioteca Pública.
- 12 Taulers de l'IPC**, «12 taulers de l'IPC» a les 18 hores a la Biblioteca Pública.
- 12 Taulers de l'IPC**, «12 taulers de l'IPC» a les 18 hores a la Biblioteca Pública.

Il·lustració 2: 21/02/22

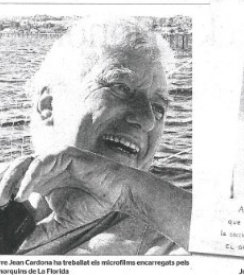
18 Cultura

El gran bosc genealògic menorquí

CRÒNICA DE 10 ANYS DE GENEALOGIA MENORQUINA

Antoni Tuduri
Secretari de genealogia de l'Arxiu Diocesà de Maó

S'acaba el dia de la llibreria del maonès, és clar que deu anys més en la recerca i en el treball per des, hauria de ser més, però, encara que no ho sentim, és molt i molt important pel que fa a la Genealogia de l'illa de Menorca.

Juan Carlos Rodríguez Cordero ha treballat els microfilms encara pocs anys enrere.

«Evan localitzar unes còpies en microfilm dels llibres sacramentals dipositats a l'Arxiu Diocesà de Ciutat de Maó»

«Els llibres sacramentals de la part de llevant de l'illa d'entre 1875 i 1936 es van cremar a l'inici de la guerra civil»

«Els llibres sacramentals de la part de llevant de l'illa d'entre 1875 i 1936 es van cremar a l'inici de la guerra civil...»

«El Diari DOMINGO, 18 DE FEBRER DE 2022»

12 Taulers de l'IPC, «12 taulers de l'IPC» a les 18 hores a la Biblioteca Pública.

«Els llibres sacramentals de la part de llevant de l'illa d'entre 1875 i 1936 es van cremar a l'inici de la guerra civil...»

Il·lustració 3: 21/02/22

de la part de llevant de l'illa entre els anys 1875 i 1936 van ser cremats per uns indesitjables (i absolutament ignorants) components de certes bandes incontrolades al principi de la guerra civil. La consigna del botat que determinava que els llibres, un cop acabats, s'havien de dipositar a Ciutadella no va ser aleshores, pel que fa als corresponents al període comprès entre 1875 i 1899, per les parroquies de Maó, Es Castell i Sant Lluís, i van ser cremats (Fahrerheit 451) a la foguera pública, repetint la depuració pel foc ja feta els anys 1535 a Maó i 1598 a Ciutadella, pels otomans. A Ciutadella els llibres es van salvar per la determinació de l'oficial del jutjat ciutadellenc, Joan Bordes i Barro, d'origen gironí, qui els va fer dipositar al jutjat, pel seu valor històric, que no religiós. Aquest benefactor ha acabat en el pègter de l'òbit popular, com tants altres casos, i només hi ha un retrat seu a l'arxiu, esperant temps millors per reviscolar la seva memòria.

Dalt, Antoni Guasch Bosch. A la dreta, «La passió de trobar les arrels familiars», presentació de la secció de genealogia de l'Ateneu, que va sortir publicat al diari el 22 de febrer de 2015.

Es arxius de llevant

El principal problema pel que fa a les poblacions del llevant de l'illa consisteix en el fet que la consulta als llibres (almanac, a les llistes de naixements, matrimonis i defuncions) és poc o gens àgil, per quans encara que el Registre Civil sigui un Registre obert, amb poques restriccions, cal dominar amb quasi total exactitud les dades i dotes a consultar. La no accessibilitat a les llistes existents, comporta que la integració de les persones compromeses entre 1871 i 1939 sigui molt difícil. A partir de l'any 1939 la situació millora molt per la facilitat d'accés als registres sacramentals de l'Arxidiòcesi, però aquesta registre són, només, eclesiàstics. Un camí per trobar detalls dels fets documentals consisteix en la consulta dels llibres de registre del Cementiri de Maó, recentment digitalitzats per l'Ajunta-

ment, però estan sense indexar i qualquevol consulta precisa d'anar-hi personalment, demanant cita prèvia, la qual cosa és materialment impossible des de fora de Maó. Tornem a picar penya viva; sense uns índexs ben elaborats la possibilitat de trobar una dada o una data és com cercar una agulla dins d'un pallier i la feina es fa pràcticament impossible. Entenc que entre faral i farsal o entre banc i banc (de seure, no de doblers), s'hauria d'habilitar una quantitat econòmica per a millorar els documents dels arxius i la seva accessibilitat. Ja sé que açò dona poca veu, però, com diuen en castellà, «no solo de pan vive el hombre».

Poè hi ha més elements documentals a l'abast dels interessats en la genealogia menorquina. Per exemple, almanco a Maó dipositats a la Biblioteca Provincial, hi ha els llibres del Registre Civil, que abasta tot el terme munici-

pal, incloent-hi Es Castell, Sant Lluís, Sant Climent i Llucmaçanes i, fins i tot, les anomenades «compayies del camp», corresponents al període comprès entre 1841 i 1870, que hem pogut copiar i indexar adequadament, gràcies a la impagable col·laboració dels responsables de la Biblioteca, amb la dedicació d'uns milers d'hores per part nostra.

Després de 3.562 dies de feina podem dir que hem superat les 215.000 fitxes personals, un xifra que creix a bon ritme

En resum, 3.562 dies de feina, que segües a bon ritme i que ens ha permès arribar a les 215.000 fitxes personals, nombre que va creixent a un ritme força bo, atès que cada any hi ha hagut un increment de més de 13.000 anotacions; més de 1.000 mensuals.

Un edifici de 17 pisos

Per fer-nos una idea d'aquest volum documental, val a dir que si cada fitxa fos com aquelles de cartolina prima que s'emprava en primer per classificar llibres a les biblioteques o altres elements, considerant que cada quatre fitxes de cartolina feia un gruix d'un mil·límetre, les 215.000 posades una damunt l'altre, farien una alçada de 54 metres, que ve a ser un edifici de 17 pisos (els hotels de Son Borja, només tenen 11 plantes, segons la propaganda), per tant, la pila de fitxes passaria per damunt del terrat d'aquests crítics hotels. També podríem dir que l'alçada de la columna de fitxes sobrepassaria 12 taules de Trepuçó, posades una damunt les altres.

En definitiva, Menorca disposa, gràcies al treball d'una «penya» de persones interessades en la genealogia dels mercerquins, d'un «coopus» documental, adequadament protegit, però accessible, format per un veritable «bosc genealògic» compost per una gran quantitat d'arbres familiars, que són una eina molt important per al creixement poblacional i una bona ajuda als estudis històrics dels investigadors professionals de la Història de Menorca. I ja veurem si aquestes dades poden servir, en un futur, per a millorar l'estudi genètic de la població especialment pel que fa a les malalties dites «raras». De més verdes en madures.

Per acabar, qui estigui interessat a disposar d'un arbre genealògic familiar, extret de les dades de què disposem al gran «bosc genealògic», no té res més a fer que escriure a genealogia@ateneu-menorca.com. Li podrem aportar el que tinguem, de forma totalment gratuïta. En cas de voler disposar d'estadis genealògics oficials, cal sol·licitar-los a l'Arxidiòcesi, on els atendran a un cost ja establert.

Il·lustració 4: 21/03/22

MARTES, 22 DE MARZO DE 2022

LAS IMÁGENES

Premios con el 'Plec de Lectura'

Concepción Mateos Terrén, de Maó, y Cristina Llabrés Hernández, de Ciutadella, han sido las ganadoras de los libros que ha sortejado el Plec de Lectura de la red de bibliotecas de Menorca entre los acertados del problema matemático formulado por Miquel Capó.

Il·lustració 5: 22/03/22

Mira Menorca

Los lectores frecuentes se consolidan

► El porcentaje medio de personas que leen en España se sitúan en **64,4 por ciento**, 1,3 puntos por encima del registrado en Balears

Rubén P. Allenza

El porcentaje de lectores frecuentes de libros por ocio registrado durante 2021, año en el que se produjo un incremento notable de la lectura como consecuencia del confinamiento y las restricciones de movilidad, se consolidó el pasado año. Esa es la buena noticia que se recoge en el informe del Barómetro de Hábitos de Lec-

tura y Compra de Libros en 2021, elaborado por la Federación de Gremios de Editores de España (FGEE). Dicho documento señala que el 64,4 por ciento de los españoles leyó libros por ocio durante el último año y, el 52,7, lo hizo con una frecuencia al menos semanal. Estas cifras son similares a las de 2020, año en el que se registró un incremento importante tanto de los lectores de libros por

ocio como de los lectores frecuentes. En cuanto al número de personas que leyó al menos un libro durante 2021, tanto por ocio como por trabajo, alcanzó el 67,9 por ciento de la población.

Estas cifras muestran que, aunque se han ido recuperando actividades fuera del hogar, la lectura ha seguido estando presente en la vida de los españoles. También que muchos de aque-

llos que se reencontraron con los libros como vía de escape al confinamiento y la pandemia han mantenido el hábito, destacan desde la FGEE.

La mejora de los índices lectores se produce en prácticamente todos los tramos de edad, en mujeres y hombres y en casi todas las comunidades

Los 10 más prestados en la Xarxa de Biblioteques de Menorca

Il·lustració 6: 22/04/22

De camino a la normalidad. A nivel nacional, en 2021 remontó algo el número de visitantes a las bibliotecas (dos puntos), pero aún se no ha llegado a recuperar los niveles previos a la pandemia. Foto: ARCHIVO

autónomas. En ese ámbito, el incremento del porcentaje de lectores de libros por ocio es prácticamente generalizado. Si bien solo seis comunidades au-

tónomas se sitúan por encima de la media del 64,4 por ciento (Madrid, País Vasco, Navarra, Cataluña; La Rioja; y Aragón), mientras que en Balears (el in-

Menorca: los adultos leen más en castellano y los niños en catalán

► Empujado por la visibilidad que ofrece ganar el Premio Planeta, «Aquitania», de Eva García Sóz de Urturi, fue el libro más prestado en la Xarxa de Bibliotecas de Menorca. (Sin contar los datos de la Biblioteca Pública de Maó) entre abril de 2021 y marzo de este año. Encabeza un top ten de ficción en el que domina el castellano (solo hay un título en catalán), al igual que sucede en no ficción, categoría en la que se lleva la palma «El infinito en un junco: la invención de los libros en el mundo antiguo», de Irene Vallejo. El panorama cambia de forma radical en el ranking infantil, liderado por «Las pastanagas» y en el que nueve de los diez primeros títulos están escritos en catalán.

forme no detalla por islas, el porcentaje es ligeramente inferior (63,1).

Otro dato que ha continuado creciendo es el de compradores

Eva García, la autora del libro más prestado en Menorca. Foto: EFE

de libros. El porcentaje de personas que adquirieron libros no de texto se incrementó del 51,7 por ciento en 2020 al 52,3 en 2021. En el periodo 2011-2021 este porcentaje ha subido 10,7 puntos.

Según el informe, las librerías continúan siendo los lugares preferidos para la compra, pero las adquisiciones por internet también siguen creciendo: en ellas realizaron su última compra de libros el 25,3 por ciento de los compradores.

Por primera vez, el Barómetro refleja un descenso en el número de lectores de libros en formato

digital, que se sitúa en el 29,4 por ciento de la población (frente al 30,3 de 2020). En lo que respecta al audiobook, el número de personas que los escuchan alcanza el 5,2 por ciento, registrando un aumento significativo en el último año (3,1 en 2020).

En lo que se refiere al uso de las bibliotecas, en 2021 se ha remontado algo en el número de visitantes. El 25,3 por ciento de los encuestados acudieron a un centro de lectura en 2021, frente al 23,2 de 2020. Sin embargo no se ha llegado a recuperar los niveles previos a la pandemia (32 por ciento).

TENDENCIA AL ALZA
En los últimos diez años,
el porcentaje de compradores de libros ha subido 10,7 puntos

Agenda del día Dia 21 de abril

►► **CIUTADELLA**
BIBLIOCARRER. «Them la biblioteca» a les 10.30 hores a la Plaça des Pins.

CINECLUB. «Un héroe» a les 20.30 hores al Teatre des Born.

LITERATURA. «Marcel Proest» llegit i comentat per Lluís Maria Tostó, a les 20 hores a la Casa de Cultura.

PRESENTACIÓ LLIBRE. «Un héroe» a les 20.30 hores al Teatre des Born.

►► **MAÓ**
CONFERÈNCIA. «La història del Diccionari Alcover-Moll seixanta anys després» a càrrec de Maria Pilar Perea Sabater. A les 19.30 hores a la Sala d'Audències del Claustre del Carme.

PRESENTACIÓ LLIBRE. «Reinventem-nos per ser un

(rest) país. El Congrés de Cultura Catalana a Menorca (1975-1977)» de Mel Martí. A les 20 hores a la Libreria Sa Católica.

CURS. «Hombres aislados» a

MAÓ
 càrrec de Victor Enric sobre el cine en el mirall de la literatura. A les 17 hores a Mallatà.

GINCANA. «Recitadige teatralítica» a les 18 hores al Museu de Menorca.

DIÀLEG. «Llei de Reserva de Biosfera» a les 19.30 hores al Molí del Rei.

►► **ES MERCADAL**
FAMÍLIA I LECTURA. Trobada mensual dinamitzada per Maria Sureda. A les 17 hores a la Sala de Lectura.

CONTACTANTES. «Un món millor» la companyia Contes de l'Arpa presenta la poesia infantil de Joana Raspall, E-

na Armenteros i Maria Galeata, amb títeres i música. A les 18 hores a la Biblioteca Pública.

►► **ES MIGJORN GRAN**
PRESENTACIÓ. «La Sencillera de Grogues de Menorca» a les 19 hores a la Biblioteca Pública.

►► **ALAIOR**
PRESENTACIÓ LLIBRE. «Alaior: unes mirades d'història» de Miquel Àngel Limón. A les 19.30 hores a la Sala d'activitats Ciutadanes.

CURS. «Estimulació cognitiva, exercici la ment, mantenir l'esperit el teu interès i passa-ho bé» a les 10 hores a l'Escola d'Adults.

►► **ES CASTELL**
ELS NOSTRES CLÀSSICS AMB ELS ULLS TANCATS. «Solitud» de Victor Català. Lectura i comentari per Lluís Palliser. A les 19 hores a la Biblioteca Pública.

CONCERT. Gwent Charity Brass i l'Escola de Música a les 19.30 hores a la sala de plens de l'Ajuntament.

CIUTADELLA
 Dia 22 i 23 d'abril, de 10 a 22 h a la PLACA DE LA CATEDRAL.

ALAIOR
 Dia 23 d'abril, de 10 a 20 h a la PLACA DES RAMAL.

ES CASTELL
 Dia 23 d'abril, de 9.30 a 14 h a la PLACA DE STESPLANADA.

MAÓ
 Dia 22 i 23 d'abril, de 10 h a 20 h a la PLACA CONSTITUCIÓ. CARRER NOU I SARRAVATTA.

SANT LLUIS
 Dia 23 d'abril, de 9 a 19 h a la PLAÇA DE SA CREU.

ES MERCADAL
 Dia 23 i 24 d'abril, de 10 a 14 h a la CARRER NOU.

FERRERIES
 Dia 23 d'abril, de 9 h a 20 h a la PLACA D'ESPANYA I AVINGUDA VÍEG DEL TORO.

ES MIGJORN GRAN
 Dia 23 d'abril, d'11 h a 14 h a SA PLACA.

BARCELONA
 Dia 23 d'abril, de 17 h a 21 h a la CASA DE MENORCA.

SANT JORDI 2022
DIÀdel LLIBRE

Logo of the Government of the Balearic Islands and various participating organizations.

Il·lustració 7: 22/04/22

Amalgama Kids o com donar vida as Pla amb 'animals'

I.P.D.R.

Els dies 21 i 22 de maig, a Ciutadella, el festival Amalgama Kids omplirà Es Pla de Sant Joan de bon ambient, oci i cultura. I ho farà amb la que tillen com una «Edició Bestial», amb els animals com a temàtica central, per fer que la colàrrega del port de ponent torni a ser, ni que sigui per uns dies, aquell racó ple de vida que era antany, quan vaques, porcs, conills o gallines eren part del paisatge, tot convivint amb l'activitat pesquera pròpia del port i, també, amb la celebració dels actes festius que s'hi fan per Sant Joan.

L'associació Junts as Pla manté la seva aposta per «demostrar que Es Pla pot ser alguna cosa

més que un aparcament», obrint «aquest entorn, des de la cultura i per a la ciutadania», «gràcies als generosos propietaris que ens han deixat els horts». També, destaca l'entitat, amb l'estaló de l'Ajuntament de Ciutadella, el Consell i la Fundació Baleària.

Espectacles, tallers i més

La fórmula del festival serà semblant a la de la primera edició. S'entén com un espai multidisciplinari on es conjugaran música, teatre, circ, contacontes i altres espectacles, amb la participació d'artistes locals, com Dos Sipiots, Sebas Clown o Ana Llorens. També enguany n'hi haurà alguns vinguts de fora, principalment de Catalunya

Una activitat sobre arqueologia, en l'edició de l'any passat. Foto: ARXIU

(Soul & Funk, Peus de Porc) i Mallorca (Cla. Manipulats), però també d'altres regions com Múrcia, com és el cas de Chantungia.

A més, hi haurà diversitat de tallers, gràcies a la col·laboració d'un bon nombre d'entitats. Per exemple, Tallers d'Art, Lítica, GOB, Sa Cooperativa del Camp, Escola Municipal d'Art de Ciutadella, Pedro Faner Taller Creatiu, Tangram, Jazz Obert, Amics

de la Mar, el Museu Municipal de Can Saura o el Teatre des Born.

El funcionament serà el mateix. Hi haurà activitats gratuïtes i altres de «micropagament» (d'1 o 3 euros) i les entrades es poden adquirir ja al web juntsaspla.com.

Seràn propostes de curta durada (de 15 a 40 minuts) i amb aforaments reduïts i adequats a cada escenari, tenint en compte

Hi haurà activitats gratuïtes i de pagament d'1 o 3 euros; els beneficis es destinaran als refugiats d'Ucraïna

que la majoria d'espectacles es faran en hortalas des Pla.

Una de les novetats d'aquesta edició és que també es faran activitats a la mateixa esplanada, com ara una de volteig i una altra de pònis a càrrec del Club Hípic Equiesport, o una que organitzarà Sa Cooperativa del Camp. Així mateix, al peu del Bastió de Sa Font hi haurà des de batucades, fins a un laberint.

Els més petits tindran, de nou, l'oportunitat de participar en el concurs de dibuix Junts as Pla, el qual girarà, és clar, al voltant del món animal. I s'habilitarà una zona de picnic, on el públic podrà dinar dissabte, si guai duent el seu propi menjar, o aprofitant els punts de venda que hi haurà, d'empreses locals.

Els beneficis que s'obtinguin es destinaran a ajudar els refugiats d'Ucraïna.

Il·lustració 8: 05/05/22

Amalgama Kids tanca amb 2.500 entrades venudes

Il·lustració 9: 24/05/23

que anava destinat a famílies amb infants.

Laberints gegants proposats per Lítica, activitats de volteig, batucades o els cavallets ecològics, van ser altres de les iniciatives que es van dur a terme, igual com un espai literari, una activitat d'arqueologia per escavar una naveta o el concurs de dibuix, que va tornar a tenir molt d'èxit entre els més petits.

ACOMPANYAM LES PERSONES PER SUPERAR LA BRETXA DIGITAL

Joana M. Garau Sobrino

Cap de la Xarxa de Biblioteques de Menorca

L'informe «Evolución de la cohesión social y consecuencias de la covid-19 en España» (2022), elaborat per la Fundació Foessa i Caritas, ha posat de manifest que la pobresa i la desigualtat han crescut com a conseqüència de la pandèmia. La por, la incertesa per l'esdevenir i les desigualtats econòmiques i socials segueixen presents, amb l'afegit del clima actual de tensió internacional.

L'informe revela, a més, que la pandèmia ha destacat un nou factor d'exclusió social: la desconexió digital, i el qualifica com «el nou analfabetisme del segle XXI»: 1,8 milions de llars (gairebé la meitat de les que es troben en exclusió social) pateixen desconexió digital i viuen la bretxa digital de manera quotidiana.

D'aquesta situació se'n deriven dificultats serioses per a les famílies que han perdut oportunitats de millorar la seva situació degut a qüestions digitals, com poden ser la manca de connexió a internet, de dispositius informàtics o la carència d'habilitats o competències digitals.

L'accés a la informació és un dret essencial per al desenvolupament de les perso-

nes i les comunitats. Tenir accés a la informació i el coneixement apodera les persones. Per açò és un objectiu transversal als 17 objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030.

Aquesta setmana es publicaven al MENORRA les dades referents a les intervencions realitzades per Caritas Menorca en la nostra societat. De tots els factors d'ex-

clusió social, la bretxa digital va en augment, especialment entre el col·lectiu de gent gran.

En la mateixa línia, l'informe «Digitalització i Drets de la Ciutadania», realitzat pel Fòrum de Síndics, Síndiques, Defensors i Defensores locals de Catalunya, fa visible la vulnerabilitat de les persones amb escasses capacitats digitals, per mor de l'edat o per manca de coneixements. Descarregar el certificat covid, demanar

una entrada i ja no diguem emprar la banca electrònica, pot esdevenir una odissea per una part de la ciutadania, i açò fa que la persona se senti perduda, desatesa i vulnerable.

Combatre aquesta desigualtat –la bretxa digital–, és una de les missions de les biblioteques públiques.

Per fer-ho possible, les biblioteques de la Xarxa de Biblioteques de Menorca ofereixen gratuïtament connexió a Internet, servei wifi, ordinadors (107), màquines de reprografia (13), tauletes (25), lectors de llibres digitals (45) i aparells d'auto-prèstec (2).

A més, totes les biblioteques posen a disposició de la ciutadania un servei personalitzat d'acompanyament i assessorament tecnològic: «Acompanyament Digital».

ES TRACTA d'un programa d'alfabetització informacional engegat a finals de 2020 per la Xarxa de Biblioteques. La iniciativa va néixer de la necessitat d'alguns usuaris de rebre suport o ajuda en la realització de tasques digitals o bé amb la utilització de les eines tecnològiques i informàtiques. Al mateix temps, pretén capacitar les persones perquè aprenguin els processos i les eines, a fi que arribin a ser autònoms en el món digital.

Des del novembre de 2020 fins el passat mes de febrer, s'han beneficiat d'aquest servei un total de 578 usuaris, els quals

han fet 796 consultes en un total de 902 sessions.

DES DEL SETEMBRE passat, d'un total de 112 usuaris, 75 han estat dones i 37, homes. Més de la meitat són majors de 66 anys.

Amb aquestes dades, podem concloure que es dona una triple bretxa en el món tecnològic: digital, de gènere i d'edat. Dels temes més consultats (ús de l'ordinador i el mòbil, missatgeria, xarxes socials, tràmits a webs oficials...) n'hi ha un que destaca: superar la por al món digital.

«Acompanyament digital» és també un programa d'inclusió social, ja que, com ha quedat palès als informes esmentats, la bretxa digital condemna les persones a la marginació i pot dificultar el seu progrés social i laboral. El programa s'enclava dins 4 dels 17 ODS.

Convidam i animam les persones que necessitin beneficiar-se d'aquest servei, que es dirigeixin a la biblioteca del seu municipi, on les assessoraran i els facilitaran una cita amb un mentor, tant si són usuàries com no, tant si són d'aquí com de fora.

El servei és gratuït i universal, com la missió de la biblioteca pública, que és democràtica, dona suport a la formació, la cultura i és eminentment social, amb serveis centrats en el desenvolupament de la vida, les capacitats i la felicitat de les persones.

Il·lustració 10: 13/06/22

En els 30 anys de la seva mort

JOAN FUSTER A LES BIBLIOTEQUES DE MENORCA

Josefina Salord Ripoll
Cocomissionada de l'Any Joan Fuster

Joan Fuster (1922-1992), l'assagista més destacat de la cultura catalana de la segona meitat del segle XX, ha estat present a les biblioteques de Menorca, públiques i privades, des del primer moment. Segurament un dels primers i continuats lectors de Joan Fuster va ser Josep Salord Farnés (1911-1970), la figura de referència de la catalanitat menorquina durant el franquisme, a la biblioteca del qual, ara a l'Arxiu Històric de Ciutadella, hi ha vint-i-sis obres, des de la primera, el poemari *Ales o mans* (1949), fins a *Obrers completes I. Llengua, literatura, història* (1968). I, per posar només un exemple significatiu, a la Biblioteca Pública de Ciutadella podem trobar, entre d'altres, el primer assaig, que va publicar a l'Editorial Moll de Palma el 1955: *El deserció de la realitat*, d'un interès ben viu ara mateix.

La commemoració de l'Any Joan Fuster es proposa, abans que res, un objectiu primer i bàsic: propiciar les lectures i les relectures d'aquest escriptor, un veritable clàssic i, per tant «modern» i «actual», com ell mateix considerava els clàssics a l'entrada «Lectura» d'un dels seus millors llibres, *Diccionari per a actives* (1964). Hi afirmava el que ben segur que podríem subscriure: «Es llegeix per comprendre's un mateix, per comprendre els altres, per comprendre el nostre temps. I fins i tot per comprendre el passat, el qual, en última instància, és també passat i nostre, passat d'avui». Acudim a l'obra lliberària a la recerca de noves o millors dades, d'opinions, de coratge, respecte al món que ens envolta, respecte al món de què som part. I el que no sigui això, serà perdre el temps; és a dir, perdre el nostre temps».

I amb Joan Fuster, per a qui

Tres imatges de la commemoració del centenari del naixement de Joan Fuster a les biblioteques de Maó i Ciutadella. A la dreta la postal amb la foto de Toni Vidal que ha fet el GOIB.

escèptica, mordaç, intel·ligent, dinàmica. D'aquí que ara, com diu Antoni Martí Monterde a la més que recomanable antologia *Joan Fuster. Figura d'assaig* (2021), ens correspongui a nosaltres de facilitar-ne la seva lectura. En aquest sentit, l'Any Joan Fuster ha trobat en les biblioteques de les Illes Balears els artífexs primers per fer-ho possible d'acord amb els fons fusterians de què disposem i de l'oferta editorial, passada i present, a l'abast, tot i que encara molt ampliable.

La resposta de la Xarxa de Biblioteques de Menorca, aglutinada al voltant de Joana Garrau, ja està a la nostra disposició a totes i a cada una de les

«la primera obligació d'un escriptor és fer-se llegir», com diu a *Contalls, proverbis i insinüacions* (1968), el nostre interès lector està d'entrada garantit per tot el que té la seva obra d'interpel·lació oberta,

els setanta anys, les biblioteques disposen de les postals amb un dels retrats que Toni Vidal, el reconegut fotògraf des Castell, li va fer a la seva casa de Sueca dins la sèrie més àmplia de les fotografies dedicades a personalitats de la cultura catalana. Hi podem veure un Joan Fuster relaxat i somrient al pati de ca seva, envoltat de ramells.

Al revers de la fotografia hi trobam una bibliografia mínima de Joan Fuster, encapçalada per l'obra del 1962, reeditada enguany, *Nosaltres, els valencians*, que va impulsar l'editorial Andreu Murillo a escriure la inèdita *El menorquíus*, de què ens ha parlat Nel Martí en les pàgines d'aquest diari. El Fuster clàssic està també representat amb l'obra *Escrits de combat. Panflets polítics 1962-1983* (2020), que aplega textos tan rellevants com «Qüestió de noms» (1962) i «Ara o mai» (1981). Al seu costat tenim dues obres del Fuster assagista, l'antologia *Aforismes* (2020) i *Diari 1952-1960* (2021), i dues excel·lents antologies per endinsar-nos en el ric i complex món fusterí: *Fuster per a actives* (2017), de Xavier Aliaga, i la ja esmentada *Figura d'assaig. Literatura, crítica, cultiu* (1948-1992) d'Antoni Martí Monterde, publicada l'any passat. Amb tot, és a les biblioteques menorquines on trobarem destacats no només aquests llibres sinó tots els que ja tenen des de fa anys de Joan Fuster com un convit a llegir-los i a rellegir-los, com un esperó a convertir-los en el centre de debat dels clubs de lectura durant la propera tardor.

Joan Fuster (1922-1992) és l'assagista més destacat de la cultura catalana de la segona meitat del segle XX i es compleixen 30 anys de la seva mort

biblioteques menorquines, que des de Sant Jordi i a través dels respectius ajuntaments i del Consell Insular de Menorca comptem amb punts de llibres amb aforismes de Joan Fuster, a més dels perfils de la figura de Joan Fuster. Ara, amb motiu de la commemoració del trentè aniversari de la mort de Joan Fuster el 21 de juny de 1992, quan encara no havia complert

Il·lustració 11: 21/06/22

Los sacramentos en la Isla, tras el Concilio

J.P.F.

Los resultados de la investigación realizada por el sociólogo y periodista Sebastià Rotger sobre la administración de los sacramentos en Menorca han sido presentados en la Biblioteca Pública

de Maó. El estudio, titulado, «La desecristianización de Menorca», ha sido editado por la editorial Documenta Balear de Palma.

La presentación, que corrió a cargo del periodista e investigador Miquel Àngel Limón, se ha celebrado tras las que ya han te-

Sebastià Rotger y Miquel Àngel Limón, periodistas e investigadores.

nido lugar en Ciutadella y Ferreries. El doctor Limón destaca el volumen de información recogido y analizado por Rotger Barbor que permite conocer cómo ha evolucionado la administración de los sacramentos en la Isla después del Concilio Vaticano II.

Este trabajo sociológico, que abarca el periodo comprendido entre 1962 y la actualidad, analiza la aplicación de los sacramentos del ciclo de la vida (bautizo, confirmación, matrimonio y eucaristía), con datos detallados relativos a cada municipio.

Il·lustració 12: 04/07/22

BARBER'S BAG

LA FACHADA DE LA BIBLIOTECA NECESITA UN BUEN REPASO

José Barber Allés
Mochilero

En la plaza de la Conquista de Mahón, está ubicada la antigua casa neoclásica de la familia Mercadal, que fue construida en el año 1761, en la parte más vieja de la ciudad de Mahón, conocida por Pont des Castell, zona elevada donde había la antigua población fortificada medieval... Este edificio era de nueva planta y se construye sobre el solar que quedó después del derrumbamiento de las antiguas propiedades familiares de los Mercadal a principios del siglo XVIII, como represalia política por haber dado soporte a los partidarios del Arxiduc Carles durante la guerra de Sucesión.

Llamada popularmente Can Mercadal, fue reformada en 1945 por Josep Claret.

• LA BIBLIOTECA Pública de Mahón se creó mediante R.O. de 21 de noviembre de 1861. Según documentos nos dicen cómo eran las cosas de la biblioteca en aquellos tiempos, ya que la creación de la misma respondía a un proceso que había comenzado muchos años antes. La limitación de capacidad de los depósitos, obligó a tener un local alquilado en la calle Antonio de Oquendo, para almacenamiento de algunos fondos de archivo y la biblioteca.

Vamos a la actualidad, a la que se refiere este artículo. Soy vecino desde hace muchos años por tener mi hogar en el edificio Marés, de la calle Pont des Castell, por lo cual paso por el edificio Can Mercadal, o sea, la Biblioteca, varias ve-

paña, Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, también al Govern de la Illes Balears, Consell Insular de Menorca, BPM Biblioteca Pública Maó, Biblioteca Central Insular y Arxiu Històric.

Cuando nosotros los propietarios del edificio Marés, tenemos necesidad de restaurar nuestra fachada, convocamos junta para que se autorice dicha necesaria obra

para mantener en perfectas condiciones el edificio... Por lo tanto no puedo entender que en el edificio histórico de Can Mercadal, las administraciones enuncidas anteriormente, no se «susquen los bolsillos» lo restauren y quede reluciente a la vista en general... me pregunto cuántas personas diariamente acceden a la biblioteca?

Teniendo en cuenta que para según qué actuaciones hay liquidez económica de sobra, a restaurar toca... Si vivim coses veentes.

ces diariamente.

Vetudell cent llargu apreciado lector, a la fachada principal que da a la plaza de la Conquista y la lateral en Pont des Castell, le hace falta una restauración integral, ya que las piedras de marés da pena verlas, los hierros de las ventanas de la parte lateral por supuesto también... Hay un desperfecto de hace más de un mes, cuyas piedras de marés están rotas y amonionadas...

• EL CARTEL informativo en la entrada, hace referencia: al Gobierno de Es-

josebarberalles@gmail.com

Il·lustració 13: 09/07/22

BARBER'S BAG

REACCIÓN INSTITUCIONAL EN LA FACHADA DE LA BIBLIOTECA

José Barber Allés
Mochilero

El artículo del pasado sábado, hacía referencia a la fachada de la Biblioteca Pública de Mahón «Can Mercadal», que daba pena en general del abandono institucional, que necesitaba restaurarla para que quedara en perfectas condiciones, ya que se trata de uno de los edificios más emblemáticos... Recomendando apreciado lector que lo vuelvas a leer.

Virtudell cent llumpe, el pasado fin de semana, un obrero de una empresa nacional, se dedicó a restaurar la veritana de marés y la columna de la entrada de la misma (ver fotos publicadas)... Bravo por la decisión tomada desde el Consell insular, según fuentes bien informadas. ¡Bien! Pero esperando que deje la fachada en perfectas condiciones.

Reciente he recibido un correo, o sea un e-mail, de O.L. asiduo de mis artículos, cosa que le agradezco de todo corazón, que voy a transcribir con su permiso:

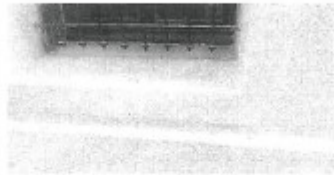
«Bon dia José:

Abans de res, festingut altra vegada a les informacions per «Es Diari» i ja que hi som, aprofitar per fer proposta, i per si ho trobes oportú, fer-ne publicació.

Fe estora que vull comentar amb «es mochilero» dos temes preocupants, entre molts altres, que Mò està que fa pena...

El primer cas, fa referència a l'enllumenat del pàrquing de la Sinya des Cax, ara mateix, hi ha, al menys, 12 focus apagats.

El problema, és que ho he comunicat diverses vegades dins els darrers 12 mesos, que va

ports de llum nous, per enllumenar la preciosa sinya de la Plana i el parc per Gent Gran (que molts l'esperen de picar... mal fet!!)

L'altra cosa, que tampoc em vull embolicar de més, seria la quantitat de cotxes en estat d'abandonament, que hi arriba a haver per la ciutat, i no són pocs.

Començant per la sinya mateix, ja n'hi ha més de 3 ó 4, però vas per la zona d'Avinguda Menorca, i està ple.

També hi veig donant "parte", però poca cosa fan, també és ver, que un "paríslet" en va dir que no tenen puzos per deixar-los, però puzeta, els carrers de Mò no han de servir de dipòsit municipal. No traves?

En fi. Si la proposta és bona,estic dispost a enviar-te alguna foto i tot.

Salut i per molts anys José.

Estoy totalmente de acuerdo con O., que la falta de luz en lugares públicos da una sensación de abandono por parte de Dalt la Sala ¡Mall! y en cuando a

consumar amb una filada, i encara no s'ha detectat cap intervenció.

Els vespres d'hivern, ja per, és tenebrós, i a l'estiu, quina imatge donare a la gran quantitat de gent que hi passen... pensi que part personal està ben a les festes. Inclús hi fallen

los coches abandonados, con la falta de espacio, o sea, aparcamientos, los incívicos ciudadanos, no deberían dejarlos tirados en la ciudad. ¡Mall! Mi pregunta es ¿se denuncian y se cobran las multas? En caso contrario esto parece el Far West.

Josebarberalles@gmail.com

Il·lustració 14: 16/07/22

PUBLICACIÓ

El nou Plec de Lectura està dedicat al 60 aniversari del 'Diccionari Alcover-Moll'

El nou Plec de Lectura que edita el Consell insular està dedicat al 60è aniversari de la finalització del «Diccionari català-valencià-balear, d'Antoni Maria Alcover i Francesc de Borja Moll. El Ple sobre la magna obra conegut popularment per l'Alcover-Moll ha estat elaborat per la filòloga Margarida Cursach amb la col·laboració del Servei de Política Lingüística i Cultura Popular del Consell insular, mentre que les imatges que l'il·lustren han estat seleccionades entre els fons documentals de l'Arxiu d'Imatge i So de Menorca.

Il·lustració 15: 04/08/22

QUE durante todo el fin de semana permanecieran encendidas las luces de la planta baja de la biblioteca pública de Maó, en plena campaña de ahorro energético.

Il·lustració 16: 09/08/22

El diccionari Alcover Moll inspira un concurs

Redacció

La Xarxa de Biblioteques de Menorca i el Servei de Política Lingüística del Consell organitzen el concurs «Carta en terra...» per

commemorar el 60è aniversari de la publicació del darrer tom del Diccionari català-valencià-balear, obra del filòleg mallorquí Antoni Maria Alcover i del filòleg ciutadellenc Francesc de Borja Moll.

Es tracta d'un concurs adreçat a adults, que competiran per demostrar els seus coneixements sobre les paraules del Diccionari Alcover-Moll, especialment les referides a Menorca. Els participants hauran de competir en diverses proves lingüístiques en què hauran de relacionar d'alguna manera les paraules amb el significat.

El concurs «Carta en terra...» es desenvoluparà a les bibliote-

ques de Menorca entre el 23 de setembre i el primer d'octubre i els millors de cada centre es trobaran a la gran final, que tindrà lloc el 14 d'octubre en el marc d'una nova edició de la Fira del Llibre en Català, que enguany se celebra a Maó.

Per participar-hi, els interessats es poden inscriure a qualsevol centre de la Xarxa de Biblioteques de Menorca fins al pròxim 20 de setembre.

Il·lustració 17: 07/09/22

Mira Menorca

Adobar el paper malalt

► La Biblioteca Pública de Maó executa quatre projectes de conservació i restauració del fons de l'Arxiu Històric

Toni Seguí

La Biblioteca Pública de Maó afronta la realització de quatre projectes de conservació i restauració del seu fons documental, que afecta la documentació de la Guerra Civil Espanyola, de l'Administración Institucional de Servicios Socioprofesionales (AISS), els llibres de Protocols Notarials i el Registre d'Hipoteques. Els treballs, que van a càrrec de la restauradora Judit Tur amb la col·laboració del personal de la Biblioteca Pública, van començar uns a principis d'estiu i els altres a principis d'agost.

El subfons de la Guerra Civil Espanyola, que pertany al fons de la Delegació del Govern, havia sofert humitats una mica greus i aquest tipus de paper el que passa quan es banya es que compacte i fa com una galeta, de manera que sembla que sigui tot un bloc, assegura Judit Tur. L'actuació millorarà la integritat d'uns 18.000 documents. A nivell estructural, les fulles que es poden separar estan tan debilitades que es converteixen en pols, realment no hi ha estructura de fibra a dirsi. «El que es fa amb el producte que empram, que és un derivat de la cel·lulosa, és com si es posés una xerxa dins el mateix document que sustenta l'estructura. No es soluciona el problema, però dona una mica més de marge per poder-lo manipular. Es tracta d'una conservació per quan s'hagi de digitalitzar que no s'acabin de perdre definitivament», assenyalava.

Sindicat franquista

També s'actua en la documentació del fons de l'AISS, és a dir, l'Administración Institucional de Servicios Socioprofesionales, l'organisme encarregat de rebre la documentació del Sindicat franquista, una volta aquesta estructura del règim de Franco s'eliminava amb l'entrada en vigor del decret de 1976 sobre la creació, organització i funcions de l'AISS. En aquest cas, es tracta de la neteja dels carnets, treure tota la brutícia superficial, després s'eliminen les grapes i els clips, i es fa un muntatge de conservació de les fotografies, i tot va enfundat en capses individuals dins unes capses. «Es una feina molt mecànica, simplement per evitar que pel fet

Treballs. Moteu Berenguer digitalitza un llibre de la Comptadoria d'Hipoteques. A baix i dalt a la dreta, Judit Tur enforteix l'estructura dels papers de la Guerra Civil i a la dreta, Trini Moll elimina agents nocius del mateix fons documental. Foto: BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ

de que els carnets estiguin posats un damunt els altres les fotos s'acabin perdent i deteriorant de manera que no sigui recuperable. La idea és que en el moment de la petició de digitalització estigui muntat a l'arxiu i es digitalitzi perquè pugui estar en ús», assegura.

Per altra banda, s'està creant un protocol de neteja i consolidació de les cobertes dels llibres de Protocols Notarials, «són uns volums que passen vint-i-cinc quilos i s'està muntant tot un

VOLUMS

S'està muntant un sistema perquè els feixucs llibres de Protocols Notarials siguin més manipulables

sistema perquè siguin més manipulables i que la pell de la coberta estigui en millors condicions, ara segons com les agafes hi ha rotures, intentem crear un procés que es pugui mantenir al llarg del temps», afirma.

També s'està aprofitant la digitalització de la documentació de la Comptadoria d'Hipoteques per fer unes cures de conservació dels documents que ho requereixen i de restauració en altres casos. En aquest sentit, Tur afirma que «està bé digitalitzar, però si la documentació no està en les condicions adequades i s'ha de fer una segona digitalització perquè s'ha perdut el registre o per qualsevol motiu, si no està en l'estat que pertoca no aclarim res».

Malalots

La restauradora Judit Tur assenyalava que es tracta d'una feina manual, de molta paciència, no és una feina que es pugui fer de forma mecànica, el que permetria fer-ho més àgil «per desgràcia cada llibre té una patologia diferent, no es pot estandaritzar i emprar màquines amb una documentació tan delicada no és viable. Es tracta d'una feina que sempre ha estat manual i ara encara més, hi ha llibres que estan malalots, com dic jo».

Il·lustració 18: 13/09/22

CULTURA & ESPECTÁCULOS

LITERATURA • El escritor menorquí acaba de lanzar su primera novela, 'La Alianza Púrpura', una historia publicada por Seleeer que se nutre de muchos elementos sobre una base que apunta hacia la ciencia ficción

Aventuras, terror y fantasía en el debut de Pablo Bolívar

Redacó P. Alenza

Desde que un libro de Stephen King cayó por primera vez en sus manos cuando todavía era un adolescente, la idea de convertirse en un escritor comenzó a rondar ya en la cabeza del menorqués Pablo Bolívar (Maó, 1985). Tres años después su estilo a base de cuentos y relatos en torno a la ciencia ficción, su sueño se ha visto recientemente cumplido con la publicación de su primera novela, «La Alianza Púrpura» (Seleeer, 2022).

Al hilo de su presentación la pasada semana en la Biblioteca de Maó, el autor reconoce que poder tener el libro entre sus manos es «algo maravilloso, un sueño desde que era niño». La realización de un proceso que se inició cuando intentó en juegos de rol con sus amigos el ser creador de un mundo en historias de fantasía.

La semilla de su debut literario hoy que buscaba en 2017, cuando con una idea en la cabeza escribió los primeros 25 págs de «La Alianza Púrpura», pero no pasó de ahí. «Trabaja y estudiar al mismo tiempo me resultaba demasiado exigente, entonces, entonces. Una vez acabé la carrera de Psicología, todo un glo y comencé a tomar forma la novela Siempre Siempre.

Pablo Bolívar, la pasada semana en Maó, durante la presentación de la novela. Foto: JESÚS GALIÀ GARCÍA

Fue entonces cuando se puso manos a la obra en serio y en tan solo dos meses tenía escritas las 60.000 palabras de su ópera prima. «La verdad es que fue bastante rápido, me sorprendió a mí mismo por lo fluido que resultó, pero siempre que tiene que ver algo la perseverancia», reconoce. La falta de crear requiere disciplina, y

Bolívar se marcó el ritmo de escribir entre 1.000 y 1.300 palabras al día, pero disminuyendo siempre un par de jornadas a la semana.

Escibir es un proceso liberador, pero la mayoría de las veces la parte más complicada es encontrar un estilo que aporte por una historia. Finalizado el proceso de escritura, Bolívar hizo un listado

de todas las editoriales que aceptaban manuscritos de ciencia ficción, y no tardó en tener noticias positivas por parte de Seleeer.

Sobre la historia, tanto como además una pequeña pirómana. Se escribe una novela desde el capítulo anterior y descubriendo una serie de sucesos que permite poner a los personajes en escena. Es

con un autohito, un genio de las matemáticas y una experta en ciencias del comportamiento del FBI y agente de inteligencia estadounidense. La base de una novela en la que hay «un poco de todo», reconoce el escritor, «aventuras, visiones de terror y fantasía y acertijos matemáticos». Bolívar también habla de «geometría sagrada».

Aconsejándole a ver cómo se enmarcan las historias con toques de ciencia ficción en un futuro lejano, lo del menorquí no lo está tanto. Todo transcurre en 2017. «Escogí ese año porque juego mucho con la numerología. Nada está dejado al azar en este libro, todo tiene un porqué, las fechas, los lugares, las horas... Todo está

“
En el libro nada está dejado al azar, todo tiene un porqué, las fechas, los lugares, las horas...”

Pablo Bolívar

puesto ahí por algo para que el lector lo vea».

Bolívar, que ya está metido en la escritura de una segunda parte, reconoce haber disfrutado mucho de todo el proceso. «Es una motivación increíble, que difiere las psicologías, que es escribir por el puro placer de escribir. Estoy contento porque creo que uno de los trucos para que un libro salga bien es que te guste mientras lo escribes, no tienes que pensar en si lo va a gustar a la gente o no», concluye.

Il·lustració 19: 14/09/22

CULTURA & ESPECTÁCULOS

PLAN ESTRATÉGIC • Menorca necesita doblar la superficie para cumplir los estándares que corresponden por población y aumentar un 40 por ciento el número de trabajadores

Más espacio y personal, el gran reto de las bibliotecas

Rubén F. Alvarado

Los tiempos cambian y las bibliotecas se encuentran inmersas en un proceso de transformación progresiva. Ante ese panorama, el Consell insular encargó a la consultora Nove Cultural la elaboración del Plan de implementación del nuevo modelo de biblioteca pública. Un documento que el pasado julio se aprobó por parte del Consell Insular y que está pensado a ser la hoja de ruta para la modernización, así y como se recoge en la memoria de la Xarxa de Bibliotecas de 2021.

Los principales objetivos del plan son hacer de las bibliotecas una red de espacios adecuados a las exigencias contemporáneas con respecto a los espacios, los recursos, los servicios y las acciones, mejorar la percepción ciudadana de esos centros y situarlos en el marco de la Agenda 2030 como espacios clave para el desarrollo sostenible.

La transformación de los espacios físicos es uno de los puntos en que más insisten para la planificación estratégica. Recuerdan que todas las iniciativas comienzan con biblioteca pero también que «los edificios son limitados y, en algunas casos, obsoletos». En este sentido, ninguna de ellas garantiza propuestas con el objetivo de hacer del municipio un espacio de acogida y capacidad estandarizada en el Mapa de Lectura. De acuerdo a esta que apunta que las infraestructuras bibliotecarias necesitan un incremento del 100 por ciento, es decir, pasar de los 3.000 metros cuadrados actuales a los 6.000 que le corresponden a la isla por población.

Esta es también el objetivo que se pretende conseguir a corto plazo, comenzar desde la Administra-

Incrementar el espacio de todas las bibliotecas de la isla es el principal de los retos. Foto: XARXA DE BIBLIOTECAS

ción, por lo que propone la optimización y remodelación de los espacios existentes. No obstante, se cree necesario que el ayuntamiento de Alaior y Sant Lluís, cambien de edificio durante esta década.

Las actividades son otro de los objetivos clave que actualmente se desarrollan y proponen algunas nuevas así como liberar otros espacios participativos. «Es un buen territorio para recibir el desarrollo, se necesita en el análisis. La mayor parte de lo que se realizan son convencionales, como la hora del cuento, conferencias, clubes de lectura o presentaciones de libros, etc. «Una idea clara que si la actividad funciona bien, debe continuarse, pero se debe evitar la saturación de la ac-

Desde la Xarxa sostienen que sería necesario que las bibliotecas de Alaior y Sant Lluís cambien de edificio esta década

comodidad. Hay que aprovechar la nueva oportunidad física y psicológica para transformar la biblioteca en un espacio alternativo donde se trabaje para ofrecer presencialidad y donde sacar valores sociales a los ciudadanos», defienden.

El tercer punto invita a un replanteamiento de las actividades tanto físicas como virtuales, adaptándose a las nuevas circunstancias y a los hábitos de lectura, tanto en lo que se refiere a la temática como al medio que se uti-

lizan para acceder. Esta dimensión es la que menos profundizó el análisis, aunque sí que hace una buena batería de propuestas, entre ellas la de crear un único canal para todos los usuarios de la Xarxa de Bibliotecas. El cuarto y último eje aborda el tema del personal. Demandó que cada isla se ocupe en los momentos que reduce la Xarxa, ya que no se cumplen con los estándares que marca el Mapa de Lectura, que habla de la necesidad de un incremento del 40 por ciento. La Xarxa cuenta actualmente con 30 trabajadores (25,36 jornada) y cree que hacen falta 36 a jornada completa. También cree necesario contar con nuevos perfiles profesionales para dar cobertura a los servicios más modernos.

Las Claves de 2021

1 El número de usuarios inscritos baja respecto a 2019

Las bibliotecas carecen en el pasado año 2187 nuevos usuarios, algo más de un centenar de los que se incorporaron en 2020, pero el volumen total de usuarios, 48.395 es el más bajo de las últimas cifras, lejos de los 49.000 de 2020.

2 Suben las visitas presenciales y bajan las digitales

El año pasado se incrementaron las visitas presenciales (340.000), aunque muy lejos del volumen de 2019 (254.000). Las digitales disminuyeron respecto a 2020, pero con registros muy superiores a los de antes de la pandemia.

3 La Xarxa ofrece el préstamo de 336.251 documentos

En el conjunto de las bibliotecas hay un documento físico por cada 3,23 habitantes. Un volumen que ha disminuido un 2 por ciento, debido al trabajo realizado en 2020 durante el confinamiento con el objetivo de eliminar material obsoleto.

4 Los usuarios de eLibrio caen por el cambio de gestión

El número de lecturas en la plataforma digital se disparó durante el confinamiento hasta los 1454, cifra que en 2021 bajó a 520. Eso se debe a que el cambio de gestión y de la app hizo que muchos no se volvieron a dar de alta.

R.F.A.

Aunque la situación actual sea mucho más positiva, la memoria de actividad de la Xarxa de Bibliotecas del pasado año sostiene que dos años después del inicio de la pandemia «sigue se arrojan las consecuencias». En ese sentido, apunta que el retorno a la normalidad «está avanzado mucho y que así hecho ha incidido en los indicadores del uso de los servicios bibliotecarios. Si bien es cierto que el número

El objetivo: reforzar el espacio social y la intervención digital

de usuarios y el uso de equipamientos se ha normalizado respecto a 2020, no se han recuperado todavía los niveles de 2019. Las mejoras de contagio, las restricciones en los viajes y la situación de incertidumbre, son sig-

na el análisis realizado por la Xarxa las cosas de que no se haya conseguido la ansiada recuperación.

Situación a la que hay que añadir, dice, «la crisis del modelo tradicional de bibliotecas, una co-

yunancia en la que creen necesario aprovechar la crisis como una oportunidad de cambio. En ese sentido, dice como una de las actuaciones prioritarias la necesidad de «razar fuerte intervenciones digitales que permitan que los servi-

cios en línea sean de primera calidad y totalmente accesibles».

Por otra parte, desde la Xarxa de Bibliotecas consideran que cada vez está también más claro la necesidad de que las bibliotecas juegan una función social y como lugar de encuentro social y como lugar de conexión social y como lugar de conexión social y como lugar de conexión social.

Il·lustració 20: 19/09/22

CULTURA & ESPECTÁCULOS

CONCURS • La Xarxa de Biblioteques de Menorca i el Servei de Política Lingüística del Consell organitzen un concurs sobre paraules pròpies de l'illa pel 60è aniversari del darrer tom del DCVB

Juan Carlos Villalongo va presidir el concurs «Carta en terra...» a la Biblioteca Pública de Maó. Foto: PATRICK PÉREZ

La competició va comptar amb la participació de set persones.

Un participant ha de relacionar les paraules amb el significat.

Rere les paraules de l'Alcover-Moll

Toni Seguí

Pau Salset és el príncep finalista del concurs «Carta en terra...», que commemora el 60è aniversari de la publicació del darrer tom del Diccionari Català-Valencià-Balear (DCVB), després d'haver guanyat abiat, amb la solució punyada, la prova celebrada a la Biblioteca Pública de Maó, que va comptar amb set participants.

El primer finalista devia haver sortit el divendres en la prova organitzada a la Biblioteca Pública de Migjorn Gran, però es va suspendre per la manca de participants en un concurs, idon per l'època de Pasqua, que posa en valde les penes referides a Menorca amb l'organització de la Xarxa de Biblioteques de Menorca i el Servei de Política Lingüística i Territorial Cultural Institucional del Consell Insular.

La prova celebrada abiat a Maó va comptar amb la presència de Joana Maria Garza, coordinadora de la Xarxa de Biblioteques de Menorca, d'Eva Planas, tècnica del Servei de Política Lingüística, i de Juan Carlos Villalongo que va presentar el concurs consistint en solucions d'algunes paraules pròpies de Menorca amb el seu significat.

A la primera prova els set par-

Set participants i Juan Carlos Villalongo (don dretal). Foto: JORDI GARCIA

ticipants van haver d'associar el significat de les paraules «suda», «bucay» i «sijcs», amb la particularitat que hi havia tres respostes per a cada una d'elles.

A la segona prova la distinció va ser al revés, donat que els participants havien d'escrivir les tres paraules que corresponien a tres significats, haver-hi tres possibilitats per cada significat. En aquest cas, els significats en corresponien amb les paraules

«talcs», «potanll» i «sacasa», finalment, la tercera prova va consistir en relacionar diversos mots amb les seves definicions. Ahi, un primer bloc van ser les paraules «comna», «suda», «sibla», «sica» i «sargal» que anaven acompanyades sense ordre amb els seus significats, mentre que el segon bloc van ser «suda», «sibla», «sica» i «sacsa». L'únic participant que va encertar la totalitat de les respostes va ser Pau Sa-

La final del concurs «Carta en terra...» es celebrarà el pròxim 14 d'octubre a la Fira del Llibre en Català a Maó

Una obra lexicogràfica iniciada el 1921 i acabada el 1962

El «Diccionari català-valencià-balear» (DCVB) no és un diccionari normatiu, sinó un repertori lexicogràfic que recopila formes orals i escrites, dialectals i literàries, i que es basa en el treball de les llengües antigues en un procediment innovador per a la lexicografia, les enquestes diàlectals. El 1921 es va començar el procés de redacció del Diccionari que culmina a terme el 14 d'octubre del 1962 amb la publicació del darrer tom del DCVB, el 1962, va aparèixer el primer dels deu volums de l'obra. El 1936 va sortir el segon, tres anys després de la mort del seu impulsor, Moll es va fer càrrec del projecte i dels objectius lexicogràfics i va continuar en solitari amb la redacció d'aquesta magna obra.

les, que el pròxim dia 14 d'octubre participaran en la gran final en el marc de la Fira del Llibre en Català.

Pau Salset, l'únic que va aconseguir els 30 punts en joc, va explicar abiat al diari «Menorca» que la seva dedicació a alguns projectes de recerca etnològica i històrica, com l'investigació sobre la colònia Llançut, i d'història oral, com la recollida de testimonis de persones que van viure i treballar en el camp, l'han fomentat amb el llenguatge propi de l'illa, a més de les enquestes pel camp amb l'única guia de les referències toponímiques.

Pròxima cita

Les properes cites del concurs «Carta en terra...» són les biblioteques públiques d'Alaià (28 de setembre, 30 hores), Es Mercadal (22 de setembre, 17 hores), Ferreries (30 de setembre, 19 hores), Castiella (1 d'octubre, 18 hores), de les que sortiran els altres cinc finalistes que el 14 d'octubre, a les 19 hores, competiran en la gran final del concurs, que es celebrarà en el marc de la Fira del Llibre en Català a Maó.

Les proves que hauran de celebrar-se a Sant Lluís i Es Castell també s'han anul·lat per manca de participants.

Il·lustració 21: 25/09/22

PLAÇA CONSTITUCIÓ • La fira es celebrarà els dies 14 i 15 d'octubre a Maó amb la venda i presentació de llibres, xerrades, concursos i contacontes

La directora Insular Raquel Marqués, Patricia Via i el conseller Miquel À. Martí. Foto: JOSEP BARRAL GOMILA

Torna la Fira del Llibre en Català amb set llibreries

Toni Seguí

Els llibres, adreçats en català, tornen a sortir al comerç els propers dies 14 i 15 d'octubre, de 10 a 21 hores, a la plaça de la Constitució de Maó, en el marc de la seva fira que enguany comptarà amb set llibreries i una presència significativa del 60è aniversari de la publicació del diccionari i darrer to del Diccionari. Alcover-Moll, segons va assegurar ahir el conseller de Cultura Miquel À. Martí.

La XVII Fira del Llibre en Ca-

talà, organitzada pel Departament de Cultura del Consell insular, comptarà amb la participació de Llibreria Pau, Llibreria Catalana, Llibreria Sa. Catalina, Juguetes, Llibreria Jocs, Sa Llibreria i Xalallibres, a més de la col·laboració de la Xarxa de Biblioteques de Menorca, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Covallà i Ardiàlies.

El divendres dia 14 tindrà lloc a les 12 hores el premi d'obertura a l'etna dels alumnes de 4t d'ESO de 785 Cop de Llevant, amb les visites members i la dramatització epi-

El retorn efectiu de la fira amb un nou format amb casetes per als llibreters

► El conseller Miquel À. Martí va destacar a la presentació de la fira celebrada a la llibreria Xalallibres, el retorn efectiu de la Fira del Llibre en Català després de la Covid, donat que l'any passat es va suspendre pel mal temps, a més de comentar el nou format obert de la fira amb casetes per als llibreters i una plataforma a l'altre lloc on es faran les activitats. Martí també va subratllar la presència de dos carrers d'internet, utilitzats a la Biblioteca Pública, dedicats a Joan F. López Casanoves i a Joan Fuster.

èntica «Croniques amb l'escriptor Perec Pons», fins a les 13 hores. Al vespre, hi haurà el contacontes «Experiències extraordinàries», per Paolo Cebis, de Betanzos (17.15 h); la xerrada «Hèctares Alcover i el doctor Moll a la recerca de les paraules», a càrrec de Francesc Mésperena (18 h); la final del concurs «Canta en terra...» (19 h); i la conversa entre Gabriel Escayrol, autor de «L'aster i els malinquans». El debat identitari a la Malorca teatralitzada «1784 Martí, autor d'«El somni memòricològic», amb motiu de l'Any Fuster (20 h).

El dissabte dia 15, hi haurà la interpretació, a càrrec de Betanzos i Raquel de Marañón, de «On la boca del diable», de Paolo Maffeo, i «El país de San Català», de Julia Santos, les rondalles guanyadores del XIX Premi Francisco de Sosa Moll de rondalles i llegendes en la modalitat escrita, amb la projecció de «La nitlita sorpresa», la guanyadora en la modalitat audiovisual (20.30 h); el Verinat literari coordinat per Damià Roger amb membres d'ATLCC que presenten les seves noves edicions, com Anna M. Trenchat, Miquel À. Llorca, Josep Pons Sanjaume, Miquel Bonaventura Lluch Tallon (12 h) i la final del concurs de lletres guanyades «Lliris i roses» (13 h). El capvespre, el contacontes «La granola (Dona una trosset tota la setmana, «I la seva cana, Tereixa?» i «Oh, oh la plèta», per Izana Cortés (17.30 h); presentació de les traduccions de les novel·les «L'ull de les ombres» i «El país de l'altre món», amb Damià Moltó Salced i Tonia Gossa (18 h); conversa entre Maria Escalés, autora d'«Estimada Mirtle» i Moltó Salced sobre l'emigració jueva de mitjan segle XX (18.30 h); presentació del llibre «Tres desitjos oberts de mar», d'Español Ferrer, amb l'autor i Silvia Pons (19.30 h) i la dramatització dels «Contes memòriques», de Pau Fuster, a càrrec de Josep Miralles i La Troia (20.30 h).

Il·lustració 22: 06/10/22

Mira Menorca

«Acompañamiento Digital» en la Biblioteca de Maó.
Las bibliotecas de Sant Lluís y Añor registran el mayor número de solicitudes. No es necesario disponer de dispositivos propios para asistir.
Foto: SERVIDIO TORRADO

Joana tiene 70 años y mantiene al día un blog de recetas de la isla

► Las mujeres adultas mayores son quienes más acceden al programa de Acompañamiento Digital. Mujeres como Joana, quien cuenta más de 70 años y gracias a este proyecto puso en marcha un blog de recetas menorquinas llamado «Cultura de Labores», que mantiene actualizado diariamente. Otro de los aspectos más demandados por los usuarios es la gestión de asuntos y subsidios de la administración pública. El plan de acompañamiento es gratuito y no es necesario ser socio de la biblioteca para acceder. Los encuentros personalizados puedes solicitarlos de forma presencial o telefónica.

Una mano amiga para los excluidos por la tecnología

► Un programa impulsado por la Xarxa de Biblioteques busca reducir la brecha digital entre quienes tienen más difícil el acceso a internet

Joana asiste al Acompañamiento Digital. Foto: J. B.

Santiago Torrado

La pandemia pasó un vez lejano, sin embargo, todavía resuena los sonidos de las muchas desigualdades que puso sobre la mesa. De todas, la llamada «brecha digital» es quizás una de las más recientes. La falta de acceso a nuevas tecnologías por motivos culturales, de clase, de género, o de estatus legal impiden que una parte importante de la sociedad quede relegada. En la actualidad, no solo las relaciones sociales pasan por lo online, virtual de la realidad, sino también buena parte de los gestiones con el Estado, la hacienda pública, los bancos, la educación, el comercio, etc.

Acerca de la brecha

James Kochelbergh es parte del programa «Acompañamiento Digital» que impulsa la Xarxa de Biblioteques de Menorca, cuyo objetivo es acortar la brecha digi-

tal a través de talleres individualizados y acompañamiento personalizado. En sus dos años de existencia, este proyecto ha asistido hasta hoy a más de 373 personas y resuelto más de 2.500 consultas.

«Es como las rampas para personas con problemas de movilidad. Programas así deben estar en todos los espacios públicos, porque hoy no tener acceso a conocimientos asociados a las nuevas tecnologías te deja prácticamente fuera del mundo», asegura James a «El Diarí». Un ejemplo escueto de la importancia de este proyecto es la gran demanda que después, que creció durante la pandemia y que todavía es

James Kochelbergh

muy solicitada, especialmente en las bibliotecas de Añor y Sant Lluís.

«Quiénes más solicitan acompañamiento suelen ser mujeres adultas mayores y en menor medida aunque también muy presentes, migrantes», cuenta Kochelbergh, quien desarrollará este proyecto a partir de su experiencia como miembro en el programa StartUp Weekend España, impulsado por Google.

«No se trata de una clase de informática, sino de acortar la brecha digital para tomar mejores decisiones sobre nuestra vida. Hay aspectos de la administración pública que obligatoriamente pasan por lo virtual y cuyo lenguaje muchas veces escapa a quienes, por diversas ra-

zones, no tienen conocimientos suficientes en este ámbito», subrayó James.

Otro ejemplo de la importancia del mundo digital ocupa y ocupará es que en 2013 el gobierno español aprobó la Agenda Digital, cuyos objetivos centrales son: incre-

mentar la relación de los ciudadanos con la administración digital, reducir el número de personas que nunca utilizan internet,

ampliar el ancho de banda móvil y reducir la brecha digital. La implementación de políticas públicas como el programa «Acompañamiento Digital» tienen un impacto así y por eso de pensar el acceso a internet es clave de desarrollo y no de privilegios.

371 personas pasaron por el programa de Acompañamiento Digital. En dos años se resolvieron más de 2.500 consultas. La demanda se disparó tras la pandemia.

Il·lustració 23: 19/10/22

LA BIBLIOTECA ENS CUIDA

Joana M. Garau

Coordinadora de la Xarxa de Biblioteques de Mallorca

«Les biblioteques són com els primers auxiliars de la nostra societat: protegen, informen i ajuden a desenvolupar les capacitats del nostre futur» *Margaret Wolf*

Avil celebra el Dia de la Biblioteca. El Ministeri de Cultura ha publicat un catàleg il·lustrat amb el lema d'acompanyar: *Biblioteques en un espai lliure i obert que, mitjançant els serveis i recursos que ofereix, es preocupa per atendre les necessitats dels usuaris*, com un centre d'informació i de col·lecció comunitària obert a tota la ciutadania i un pilar fonamental al servei de les comunitats a què pertany.

Per que té cura de nosaltres? Perquè ens afeix i ens cuida a través de la promoció de la lectura: és un espai per a la lectura, i aquesta ens acompanya, ens estimula, ens acompanya i ens garanteix -42 un impacte directe tant en el desenvolupament i el manteniment de les capacitats cognitives, com en el benestar i la salut mental.

Les biblioteques són un suport a la cura de les persones. Per això s'han fet avui el propòsit de l'Agenda 2030 de no deixar ningú enrere. Per aconseguir-ho, des de les biblioteques es programen activitats especials de suport a la comunitat, creació col·lectiva, acció cultural, serveis a col·lectius especials, atenció a la diversitat o atenció a necessitats i refugiats, entre moltes altres.

A més, les biblioteques tenen cura tant de l'escala a la informació com de la seva veracitat, tot assegurant de filtrar davant les notícies falses i la desinformació. Per això desenvolupen un suport necessari per a la formació, l'apropament i la recerca, així com una ajuda imprescindible per a professionals, acadèmics i investigadors: actualitzen la comunitat educativa i contribueixen al foment de la investigació científica.

► **LES BIBLIOTEQUES també cuiden i protegeixen el nostre patrimoni documental.** Biblioteques com la de Maó, la de Ciutadella, la de Migjorn Gran, la de l'Ataraxia, la Col·lecció Històrica de Serra-Hernández Maia i d'altres preserven fons patrimonials valuosos perquè els pòssim estudiar, gaudir-ne i llegir-los a les generacions futures.

Des de la Xarxa de Biblioteques de Mallorca fem nostre el lema *Biblioteques*.

La pandèmia ens va fer saber les biblioteques durant dos mesos, vam perdre contacte i vam reduir les activitats, però vam seguir cuidant als usuaris, tot entrant a la lectura en digital, oferint les biblioteques amb les eines de seguretat, fent préstecs a domicili i fent accions de foment de la lectura per no perdre la presència ni el contacte directe, valors apreciats per la nostra comunitat lectora.

Des anys després, encara m'arrassegen les conseqüències. El retorn a la normalitat no ha estat fàcil i aquest fet ha deixat un gran nombre d'equips i dels serveis bibliote-

caria, que estan assolint una recuperació lenta de la seva dinàmica habitual.

A tot açò hi hem d'afegir la crisi del model de biblioteca tradicional que arrossega des de fa uns anys. L'experiència atreta de la pandèmia ha proposat una nova mirada i s'ha reconegut les mancances: es fa més evident la necessitat d'una nova intervenció digital que permeti que els serveis an llengua anglesa de persones que no són totalment accessibles, així com la necessitat que les biblioteques es convertixin en un espai social de contacte positiu i d'ajuda comunitària.

Per tot açò hem de valorar les dades recollides a la «Memòria de l'activitat de la Xarxa de Biblioteques de Mallorca 2021»

«La biblioteca és un espai lliure i obert que, amb els serveis que ofereix, es preocupa per atendre les necessitats dels usuaris»

des, aquest catàleg i la conjuntura global de crisi en els costats social i el context cultural.

Tot els municipis de Mallorca disposen de biblioteca pública. Les 9 biblioteques tenen un total de 41.536 usuaris inscrits. El 43 % de la població de l'illa n'és usuària.

Les nostres biblioteques van rebre 322.557 visites durant el 2021, de les quals 180.030 són presencials i 142.527 són virtuals als nostres webs.

En forma de les biblioteques és ampli i variat, amb publicacions en paper (llibres, revistes i diaris) i electròniques (CD, DVD). Un total de 319.069 documents estan a disposició de la ciutadania, als quals es poden arribar a través de l'ajuda pròpia al préstec interbibliotecari i sense desplaçament dels usuaris. El darrer any s'han fet 4.300 préstecs entre biblioteques.

La plataforma de préstec digital global *eBiblio* llibre Bolsons sumats 17.662 documents digitals, entre llibres, revistes i diaris digitals, audiolibres i pel·lícules (a través).

Una de les funcions principals de les biblioteques és proporcionar accés a la lectura i el coneixement a través del préstec. L'any 2021 es van deixar en préstec

124.412 documents, dels quals 129.043 són documents físics i 5.249, digitals. La lectura digital es va implantant lentament, però encara queda enrere del 64 % de la població que prefereix la lectura en paper.

Les activitats que es realitzen a les biblioteques proporcionen oportunitats que fomenten el coneixement i l'interès per la lectura, i fan comunitària. Un total de 7.154 persones han participat en les 1.132 activitats que s'han dut a terme al darrer any.

A les biblioteques no només tenim cura de l'habilitat tradicional, sinó que també impulem l'habilitat informacional per ajudar les persones a superar la breixa digital, un creixent més de integració social i laboral. Per això fa dos anys vam posar en marxa el programa *Acompanyament Digital*, amb l'objectiu d'acompanyar les persones que tenen dificultats amb els processos i les eines tecnològiques.

Des de llavors fins al febrer de 2022, se n'han beneficiat un total de 878 usuaris, els quals han fet 796 consultes en 932 sessions a les biblioteques de la Xarxa.

► **ACTIVITATS socialment inclouen** com *Acompanyament Digital*, els materials inclouen de lectura fàcil, l'apropament informació i el web gratuït, etc., s'inscriuen dins els objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030 de l'ONU, perquè, com hem apuntat, atenen la diversitat perquè ningú quedi enrere.

No ens podem oblidar d'una qüestió fonamental, que a la vegada és una crida a les administracions titulars. El personal bibliotecari és l'intermediari entre els usuaris i els recursos, tant els digitals com els tradicionals. Per tal de garantir uns serveis adequats, necessitem indispensables recursos humans qualificats i suficients, per poder fer front als reptes presents i futurs. Es necessita l'aportació de les plaques i la creació de nous llocs professionals aferrats als nous temps.

Aquest mateix any, la Unesco ha adoptat el «Manifest de la Biblioteca Pública». Ens agradaria finalitzar amb aquest llegat, que la defineix molt bé: «Les biblioteques creen comunitat, ocupen nous espais de manera proactiva i utilitzen l'espai actiu per a impulsar el diàleg de serveis que satisfan les necessitats locals i contribueixen a millorar la qualitat de vida. El públic confia en la seva biblioteca i, a través, la biblioteca pública té com a objectiu mantenir la comunitat informada i connectada».

«La biblioteca pública ofereix els seus serveis d'acord amb el principi d'igualtat d'accés per a tothom, sense tenir en compte l'edat, l'ètnia, el gènere, la religió, la nacionalitat, la llengua, l'estatus social o qualsevol altra característica. Cal clarificar serveis i materials especials als usuaris que no puguin, per qualsevol motiu, fer ús dels recursos, per exemple, persones discapacitades, amb certes competències digitals o informàtiques, o amb poca competència lectora, o bé persones a l'hospital o a la presó».

Que per molts d'anys més ho puguem continuar fent!

* Podem consultar el document al web *Biblioteca*: <https://biblioteca.maiorcan.es/contenidocultural/2021/03/04/bibliotecas.pdf>

Il·lustració 24: 24/10/22

Activitats amb Hauser&Wirth i la Xarxa de Biblioteques

La galeria d'art Hauser&Wirth, la Xarxa de Biblioteques de Menorca i el Consell Insular han organitzat un programa d'activitats educatives que tindrà lloc de l'1 de desembre al 30 de gener de 2023 a les biblioteques de la Xarxa.

La col·laboració també inclou la donació per part de la galeria d'un lot de 56 llibres, dividits en quatre lots idèntics, que estaran disponibles en les diverses biblioteques a partir de finals d'aquest mes.

El programa d'activitats consistirà en un taller interactiu de mòduls per a nens de 5 a 11 anys, per

començar amb llibres inspirats en Alexander Calder i seixant llibres, llibres i altres materials reciclats, el taller «Cançons bascones», de Fàtima i professora de la UB Tereia Coll, sobre cançons i tècnica

d'expressió creativa i espacial, la projecció del documental «Louise Bourgeois: The Spider, the Mistress and the Tangerine», que inclou entrevistes a l'artista des del 1993 al 2007, i la sessió de Fàtima i professora de la UB Tereia Coll, sobre cançons i tècnica

convencional com en altres on l'art es relaciona amb la gastronomia, l'educació i la natura.

Notes

La galeria d'art Hauser&Wirth, a Friburg del llac, tanca aquests segons temporals havent rebut més de

57.000 visites que han pogut contemplar l'exposició «Sofade» de l'artista nord-americà Rachel Johnson. Per altra banda, més de 3.000 persones -quantitat que inclou els 960 alumnes d'escoles i instituts de l'Illa- han participat de les activitats educatives, a més de tallers familiars, visites guiades gratuïtes, xerrades i projeccions a l'aire lliure. «Continuem la línia de col·laboracions amb la societat menorquina amb l'art com a eix principal», assegura Mar Benedito, directora de Hauser&Wirth Menorca.

Il·lustració 25: 12/11/22

CULTURA & ESPECTÁCULOS

Toni Segal

Lidia Pérez i Pérez | graduada en Llengua i Literatura Catalanes

«De Fila-Or m'agrada la capacitat d'ajuntar la gent i recollir el folklore»

Ha editat i catalogat les llegendes de la Pàgina Menorquina del diari 'El Bien Público'

Per què va triar les rondalles per al Tretzé de Fil de Grau?

—El tema de les rondalles ve de petit, em va fascinar a Mallorca, on hi ha una tradició rondallística molt forta, amb Mn. Antoni Maria Alcover. Jo volia estudiar el gènere per conèixer més la meua cultura. La meua família és catalanoparlant, són d'Andalusia i Galícia i jo em volia introduir més en la meua cultura, la mallorquina, balearica, catalana en general.

I per què es concretà les rondalles de Mallorca?

—Ving creient amb l'antropòleg Jeanne Massat perquè m'ajudés per a un treball de recerca amb d'etnopolítica sobre les zones de Mallorca. A l'entrevista vam tocar l'hebreu perquè per triar temes pel TFG i l'hebreu de manera si sabia què que cosa de Mallorca que encara no s'hagués fet en relació amb el folklore, em va dir que hi havia vint rondalles d'un Fila-Or, passava un que sempre el trobava i l'editorial Santalúcer Antoni Oriol Pons (1864-1936), jo em decidí a no saber qu'era. I aquest fet em va fer més il·lusió. No sabia quines i hi havia de publicar a «El Bien Público». No vaig consultar al meu tutor, el Dr. Jaume Galdeano, i em va dir que sí i tot d'una.

El seu estudi no s'ha limitat a les rondalles recollides per Fila-Or.

—Evident, vaig entrar més les rondalles que hi havia a la «Página Menorquina», que són de quatre zones, a més d'un Fila-Or també hi ha el mèdici Lorenzo Laborda Vassell, que era el director de la «Página Menorquina». Fins ara Móra que és el segon que més rondalles publica després de Fila-Or, da qui també he pogut editar que va editar i en va canar a Maó. I també Francesc Pons Segal, que era mestre i un de personatge de Maó que es va editar després de la Guerra Civil Espanyola.

Quantes rondalles són?

—Són 85 rondes, són 61 propiament rondalles, 5 assaïos, 8 tradit-

El capellà santalúcer que va filar autèntic or amb la seva recerca de la cultura popular

► Lidia Pérez ha descobert en Mn. Antoni Oriol Pons, essencial per republicans a Cale Figuera el 1906, l'autor d'una important obra folklòrica que va contribuir amb el puntó de Fila-Or. Pons considera que s'ha de recuperar l'obra a conèixer. En aquest sentit, destaca de Fila-Or el guió de rondalles de mare que va recollir, en l'hebreu de comparat amb Mn. Antoni Maria Alcover, que és la referència més pròxima que té. Mn. Alcover recollia moltes rondalles mallorquines, la Mallorca n'hi ha molt poc. De fet, de Fila-Or tot el que hi ha és Mn. Magrada molt que el fet de ser capellà no l'impedia recollir aquest humor, jo pensava molt més molt que ho heu recollit un capellà, perquè veig que no em de seguir als profanes. El que més m'agrada de Fila-Or és la capacitat que té de per ajuntar la gent i recollir el folklore. Organitzava gloses

El folclorista Mn. Antoni Oriol Pons.

al Centre Catòlic de Sant Lluís i a partir d'aquí comença a recollir totes les gloses, és un exemple que el no volia servir a casa les gloses, però també com aquesta s'ha, aquest any, que no no tenia si no l'organitzava un acte oficial.

Folclorista. La mallorquina Lidia Pérez i Pérez va participar als passats 4 i 5 de novembre en la XVII Trobada del Grup d'Estudis Etnopolítics que es va celebrar a l'IME, amb una ponència sobre Mn. Antoni Oriol Pons, en què va tractar sobre «Fila-Or i l'Orna del Compàs Popular de Catalunya». Foto: P. P.

ons explicatives i 34 anècdotes.

Quins temes tracteu?

—A més de conèixer una persona que trobava moltes rondalles antigues, perquè Fila-Or era capellà, però en realitat un tipus de contalles de mare o converses, un aspecte que em va sorprendre. Hi ha rondalles d'assenda, rondalles marevoloses, rondalles religioses, rondalles i contalles de mare, rondalles feministes que a veure no catalogades.

Com s'ha fet la seva edició i catalogació?

—A part d'actes editades, que vol dir que estan adaptades a la normativa actual, però sense perdre els dialectalismes i la manca d'ortografia d'un Fila-Or, també s'han catalogat segons l'index internacional ATU, que funciona com una classificació mundial per la qual totes les rondalles es classifiquen. Totes les d'antigues vol dir que ja tenia el seu nom i el seu pas d'una rondallista. Açò no es podia incloure en el Fila-Or, la web oficial de la rondallista catalana en què hi ha totes les rondalles catalogades en català, fins que es publici el llibre i ara este en procés de publicació.

També he pogut consultar material arxivat de Fila-Or.

—Sí, l'Historiador Xavier Martín em va passar les eines d'una documentació trobada, en què vaig trobar una rondalla que és bastant famosa en la rondallística catalana, el seu nom és «La flor rosarina». I em va desmentir tot el que venien dient, perquè es relaciona amb les altres rondalles que no estan publicades a la Pàgina Menorquina d'«El Bien Público» ni al País Menorquí d'«El Ideal», tot i que són espècies que el Mn. Alcover li contenen les rondalles i «La flor rosarina» és l'única rondalla completa que hi està bastant ben conservada. I clar editar totes aquestes rondalles d'«El Bien Público» i deixar «La flor rosarina» amb les altres era quasi un poc després i ara estem editant conjuntament, si ho publiquem junts o per separat.

Per cert, quan es publicaran?

—Vam fer una sessió amb l'IME i es va decidir fer una publicació a tres tomes, entre la UB que té la col·lecció Maria Àgueda de Biologia catalana, l'IME i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, perquè tingui més difusió i pugui arribar a totes bandes.

Il·lustració 26: 21/11/22

Passejos de Maó

L'ORIGEN DE LA BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ

Alfonso Múnera Vidal
Institució Municipal
d'Ensenya

El naixement de la Biblioteca Pública de Maó està íntimament vinculat a la desamortització dels convents, fet sobre el qual hem estat imprudent.

En efecte, quan s'acabà la nacionalització de les propietats dels ordes religiosos d'Espanya per procedir a la seva venda, entre octubre del 1825 i març del 1830, el Govern acordà la possibilitat d'un primer inventari dels seus llibres. Amb aquesta finalitat, el cap superior públic de Balears (que és el nom que inicialment tenia el governador civil) va nomenar al partit de Maó un «Comissió per a la recollida d'objectes científics i la formació d'un inventari dels llibres que existien als estigils conventuals». Aquesta comissió estava integrada per Francesc Ferrerías, Antoni Pla i Jovell Andreu, jutge de primera instància de Ciutadella, els quals van analitzar les obres procedents dels convents dels franciscans i carmelites de Maó i del de Sant Diego d'Alcanar. De forma significativa, un cop finalitzat l'informe, la comissió va suggerir que amb els llibres es formés una biblioteca.

El gabinet de la reina, un cop va tenir a les seves mans l'informe, acceptà la idea l'11 de juliol del 1830, d'acord amb una Real ordre en la qual, després d'aguir la feina de la comissió (que havia estat totalment desinteressada i altruista), aprovava el projecte de crear una biblioteca a Maó, amb la condició expressa que no ocasionés despeses ni sans d'emplots. Amb aquest fi, el governador civil, un cop esbafada la comissió anterior i, en un moment, la Diputació Provincial, proposà una millora per portar-la a terme de manera econòmica. Al mateix temps ordenava que es nomenés a l'Acadèmia de Sant Ferran una sala dels quadres que s'havien trobat als convents.

Com a resultat que, segons la documentació, la iniciativa de fundar la biblioteca havia estat de certs cercles locals, als quals van donar un suport entusiasta les autoritats de l'Estat, però l'Ajuntament es va limitar a dir a l'home les actuacions que se li manaven, i no semblava que estés

un gran interès municipal en el projecte, circumstància que reflectia la seva intenció.

Segons les instruccions rebudes, Rodrigo Cordero, cap superior públic de Balears, va determinar a la comissió que havia fet l'informe un informe sobre la manera de procedir, al qual va respondre a l'Ajuntament el 27 de febrer del 1837. Segons aquest, un cop consultats els pàracs, el lloc més convenient per establir aquesta institució era al convent del Carme. La necessària pander, les còpies del pla superior de Fellici-

era que havia fet la pròpia comissió. Aquesta, després de nomenar que havia acceptat la seva creació de manera gratuïta, i fins i tot havia nomenat a responsables dels despeses que havia d'aguir, s'identificava dirigint les obres i, necessària per obrir la biblioteca, sota la inspecció de l'Ajuntament.

El governador civil finalitzava el seu informe demanant a l'Ajuntament el seu dictamen i apuntava que, respecte al local proposat per allotjar la biblioteca, fins les

Durant aquest temps, el batlle havia rebut un escrit, signat per José Ferrer i Francesc Ferrerías, que demanava suport a les resolucions de la comissió i de la qual el propi Ferrerías en formava part. Argumentaven que l'Acadèmia del Carme era el local idoni, tant per la seva amplitud com per la seva situació, on no hi havia cap altre edifici que pogués servir per a aquest propòsit perquè hi poguessin circular els autors de les lletres que volien ocupar-se en la lectura d'aquella literatura. Demanaven, amb motiu, que un llibre persona o altra per exercir les funcions de bibliotecari a títol gratuït, i que les despeses que s'havien d'incidir eren establertes si es comparaven amb el benefici que aquest establiment reportaria a la utilitat pública.

L'Ajuntament se seguia preocupant les coses amb calma: el 6 d'octubre la sol·licitud del governador fou tractada pel consistori, que fins al cap d'un mes no realitzava la primera sessió sobre el particular. El 5 de novembre es va celebrar una sessió al president de l'Ajuntament de Ciutadella i de les Lletres de Maó en la qual, s'hi va presentar el seu informe i els seus arguments en favor dels programes de les Balears i el seu dret d'ajut per assolir en l'últim de qualsevol el projecte que tendia a la seva difusió en aquestes illes, demanava a la institució que s'encarregués de la direcció de la biblioteca, si aquesta s'arribava a obrir. L'Acadèmia als pocs dies acceptava gairebé la proposta.

Aquesta institució va funcionar a Maó els anys 1836 i 1837, sota la presidència del jutge Rafael Hernández i en van ser secretaris Bonet Pons i Manuel de los Herreros, que semblava que n'assumí el major protagonisme. L'Acadèmia oferia classes gratuïtes d'Arts i Geometria per als artesans, a càrrec de De los Herreros, en un local cedit per l'Ajuntament a Precedia de la plaça de la Veritat (actual plaça Colón). El professor, que seria nomenat secretari de l'Ajuntament de Maó, demanava tres lletres (parlava anglès i francès, col·laborava amb el «Clarinet de Memòria» i escriptura poètica) i acabava sent el director de l'Institució de Palma.

Finalment, el 20 de desembre l'Ajuntament contestava al governador civil, nomenant que rebent en la necessitat de la biblioteca i la idoneïtat que havia obtingut el consentiment de la citada Acadèmia de Ciències i Belles Lletres per les seves obres de custodia i direcció de la biblioteca, tret de demanar al cap de la província que les hi fes possible perquè existís aquesta institució, que existís amb molt bon

El 17 de maig del 1838 el cap superior públic de la província remetia a l'Ajuntament el dictamen de la Diputació Provincial

informant per al benefici i utilitat dels habitants de la ciutat.

● El 17 de maig del 1838 el cap superior públic de la província remetia a l'Ajuntament el dictamen que havia emès sobre la qüestió la Diputació Provincial, amb el qual recomanava el seu acord, tret d'ordenar que s'obria segons les seves recomanacions. Aquest dictamen que, Berry d'Espagnosa al projecte elaborat per la comissió, el considerava útil i beneficiós, amb l'única diferència que la custodia i direcció de la biblioteca no es podien donar en mans de l'Acadèmia de Ciències i Belles Arts, ja que aquesta no era més que una associació voluntària d'individus l'estabilitat de la qual només depenia de la seva voluntat. Asserquia que, alternativament, la comissió de recollida d'objectes científics designés una persona d'aristocràcia, instrucció i zel pel bé públic per assumir les tasques de bibliotecari. Pel que feia a la resta, demana suport a la sol·licitud d'ajut de la part de l'edifici del convent del Carme necessari per al seu establiment i que el que calgués a l'efecte Així mateix, demana el seu consentiment perquè l'Ajuntament de Maó aplicés un recinte a l'espai de la biblioteca, que seria aprovat pel Govern, per ocupar els 125 pesos destinats a finançar les obres i altres actuacions imprescindibles per a la formació de la biblioteca.

arxiver@bibliomao.es

Presentaven l'exconvent del Carme com a local idoni i remarquen que no faltaria bibliotecari a títol gratuït

el, de la part de mitjana i formar amb elles una sala ampla i espaiosa. Al seu entorn ja existia un gabinet on el qual el públic podria dedicar-se a la lectura. El projecte de demanar les cinc parets mitgeres existents, substituir les vigues, renovar els prestatges inexistents, transportar-los, pintar-los i altres despeses indispensables pujava a 120 peses forts 1850 pesetes de l'època, el que es considerava una «gran quantitat d'època».

● UN COP ESTABLERTA la biblioteca, un establiment «tan útil i necessari» no podria cap despesa addicional, llevat de la conservació i neteja, que seria insignificant. No calia pagar a cap empleat, ja que seria suficient nomenar un bibliotecari sense sou que s'encarregués dels llibres, dotat del corresponent inventari i seia les regles que es consideraven oportunes. Es postulava que no mancaven persones desinteressades i amants del saber que estaven disposades a acceptar el càrrec, segons les ge-

neries necessàries a la Junta d'Alienació dels convents suprimits de la província, per si ho considerava coherent.

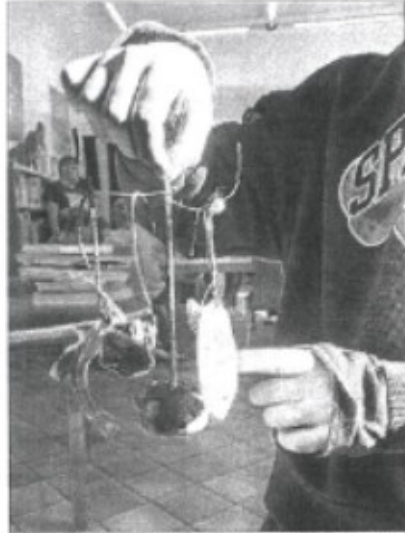
Resulta interessant que l'Ajuntament durant dos mesos ni tan sols es va ocupar de valorar l'ofert d'ajut pel governador civil i que aquest s'hagués de prendre la iniciativa de rebre la seva petició el 28 d'abril, inclouent una altra vegada l'Informe de la comissió. La comissió va debatre el tema el 17 de maig, sense arribar a cap acord, de manera que el 22 de setembre el governador recomanava una resposta immediata a la qüestió, amb l'assessoria de persones mestres instructives si el consistori continuava amb la seva petició.

Il·lustració 27: 21/12/22

Mira Menorca

La sala d'activitats d'educació de la Galeria Hauser & Wirth a Menorca. Gemma Tormer fa servir el centre de la foto, introdueix amb un llapis un pedregal i crea d'aquest art objecte dels del taller de creació de peces, destinat a nens i nenes de 5 a 10 anys.

Amb el coneixement de les formes de l'obra d'Alexander Calder, cada infant dona volar la imaginació per crear la seva mobília mòbil.

Crear petit art inspirat en grans artistes

► Els fillets aprenen a fer mòbils a les biblioteques de la mà de la Galeria HBW i a partir de l'obra de l'escultor Alexander Calder

Sònia Moragas

Entre les diferents activitats i tallers pensats en març per la Galeria Hauser & Wirth en col·laboració amb la Xarxa de Biblioteques de Menorca hi ha el de creació de mòbils, inspirat en les escultures de l'artista Alexander Calder i destinat a fillets de 5 a 11 anys. Durant passat, aquest taller, impartit per Gemma Tormer, responsable d'educació de la Galeria Hauser & Wirth, va tenir com escenari la Biblioteca de Maó, i abir en va fer a la de Ferreries.

L'escultor nord-americà Alexander Calder servia aquí d'inspiració per a la creació de mòbils, o escultures estàtiques, en el llenguatge visual a l'obra d'aquest artista, les seves formes, colors i materials reciclats. La seva manera de crear està recolzada d'una manera didàctica i pedagògica a diferents llibres. Alguns van circular la tarda d'aquest taller a la Biblioteca de Maó, i van servir de guia per a la creació dels fillets, incorporant el color, l'espaldat i el mo-

La Galeria Hauser & Wirth ha donat a la Xarxa de Biblioteques de Menorca 54 llibres d'art, incloent-hi TORMER

ment, tal com ho feia Tormer, i ajudats per Gemma Tormer.

Aquesta bibliografia forma part dels volums que la galeria d'art contemporani Hauser & Wirth ha donat a la Xarxa de Biblioteques de Menorca, amb la intenció que la seva tasca tingui continuïtat fora de la temporada d'obertura de la galeria, a l'illa

del Rei, i en altres espais, com ara ateneus, en aquest cas, a les biblioteques, per a la citació de l'art. Ha acompanyat també quan

l'obra de 14 llibres, repartits des d'ella a les biblioteques de Maó, Ciutadella i Alaior i la resta, dipositats a les altres dependències de Menorca, i que amb l'eterna part del fons que es deixa en préstec. Però no només són llibres de Calder sinó que hi ha títols dedicats a Joan Miró, Eduardo Chillida i Rachel Johnson, artista que amb l'exposició «Soldades» va protagonitzar l'espaldat de la temporada passada a la Hauser & Wirth de Menorca.

Relacionat amb aquesta galeria i amb les activitats que es fan a les biblioteques de Menorca hi ha també el nom de Louise Bourgeois, creadora plàstica amb la seva mirada de dona en el món de l'art. Són significatives de la seva obra les escultures d'animes, temàtica que es pot contemplar a la mateixa galeria de l'illa del Rei, i que ha inspirat un altre taller a les biblioteques de Menorca, el de «Un any fem-dona», impartit per l'artista ferreries Tòria Coll a partir de Peïra de la comarca.

N'hi ha altres d'activitats a les biblioteques promogudes per Hauser & Wirth, com la presentació del documental «Louise Bourgeois, the spider, the Minotaur and the Tarantula», a Alaior el dia 20 de gener. O la xerrada de Lluís Lapiedra, escriptor de l'edició d'aquesta galeria a l'illa del Rei, per parlar de la immigració de l'art espanyol no convencional, i que tindrà lloc a la Biblioteca de

Maó el dia 26.

Joana Garza, des de la coordinació de la Xarxa de Biblioteques de Menorca, es refereix a la donació d'aquests 54 llibres com una «contribució magnífica al fons dedicat al món de l'art, per la qualitat dels llibres i la temàtica». Val a dir que molts d'aquests volums van publicats per la mateixa editorial cultural, l'editorial Hauser & Wirth Publishers, amb un catàleg que inclou llibres i escrits d'artistes, biografies, monografies, catàlegs d'exposicions i textos de col·leccionistes. Detallen des d'aquí que «els llibres són punts fonamentals cap a nous treballs de pensar i de mirar, que proporcionen testimonis vitals i ponderables de les obres i de les idees dels artistes». També Joana Garza es refereix a aquesta contribució a la divulgació a partir del fons dipositat a la Xarxa de Biblioteques de Menorca, i de la mateixa manera, agrada la col·laboració per impartir diferents tallers a la ciutadania vinculats amb el món de l'art i des de les diferents biblioteques de l'illa.

El taller de creació d'escultures mòbils, una activitat lúdica destinada a fer actuar Tobes de grans creadors d'art, a infants de 5 a 11 anys, es farà també a les biblioteques des Menorca (Maó), a Migjorn Gran (Middendorf, Ciutadella i Ci de goner), Alaior (Maó i Ci de Caroll i Maó).

Il·lustració 28: 29/12/22